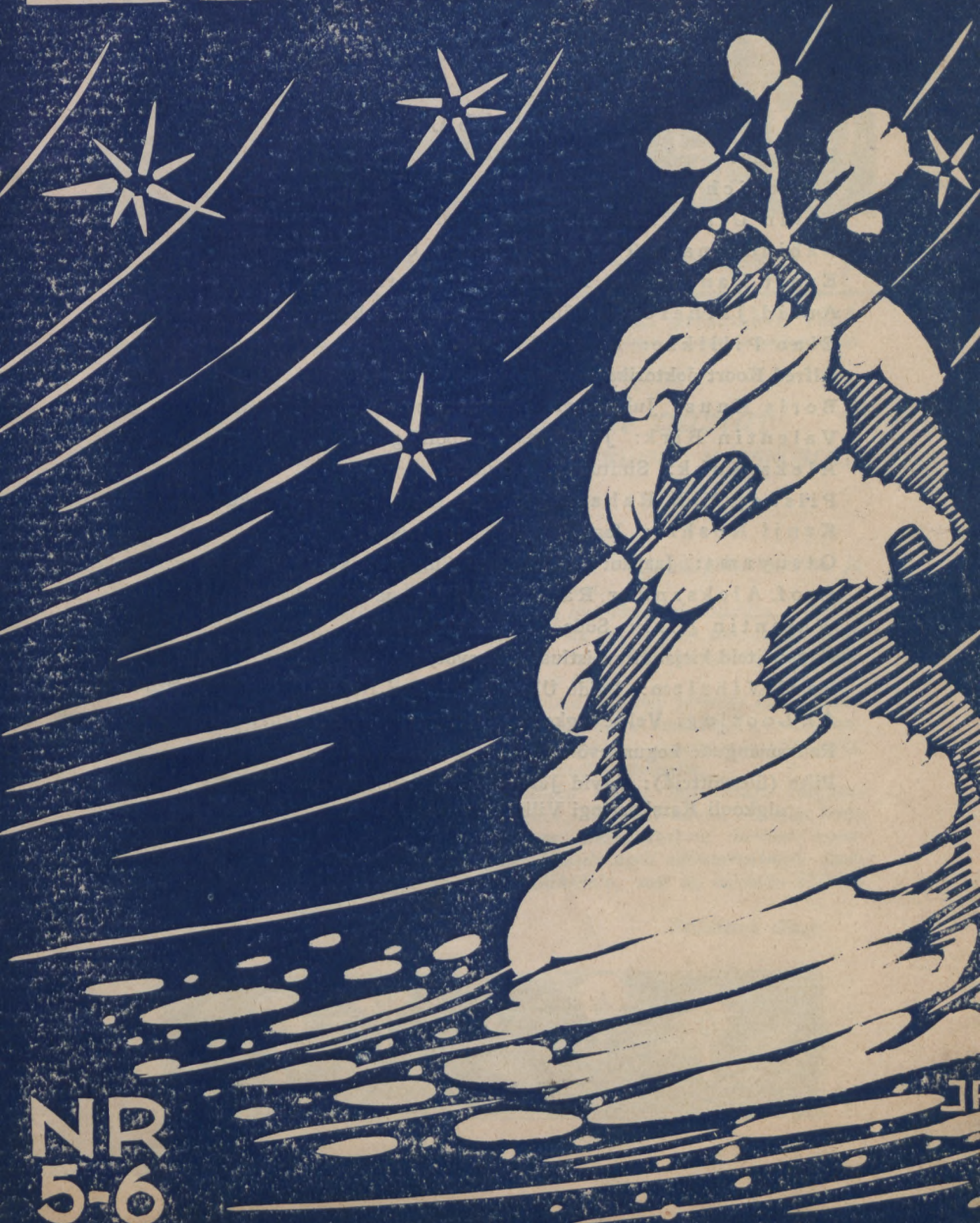

KEVADIK

NR
5-6

JF

Kaanelõige ja esilehe illustratsioon — Johannes Feldman'ilt.

S I S U :

Häid pühi!

Friedrich Olup: Tulest tuld!

Ervin Uibo: Mehised mehed. Luuletis.

Rabindranath Tagore: Tsitaate „Gitanjali'st“.

Ernst Raudsepp: Arvid Järnefelt. Artikkel.

Arvid Järnefelt: Väike talu seisis järve kaldal. Romaanikatkend.

Eino Pillikse: Emale. Luuletis.

Alfred Koort doktoriks!

Boris Kuus: Juhtide probleem noorsooliikumises. Artikkel.

Valentin Birk: Jõuluvana. Linoollõige.

Aleks. Kukk: Sinitunnil. Luuletis.

Piiskop H. B. Rahamägi: Kiri Eesti Noorsoo Karskusliidule.

Kanji Koshio: Jaapani karskusliikumisest.

Otsuyama: Jaapani karskushümn (ühes eestikeelse tõlkega).

Prof. Aleksander Rammul: Sõdur ja alkohol. Artikkel.

Valentin Birk: Sõda. Sulejoonistis.

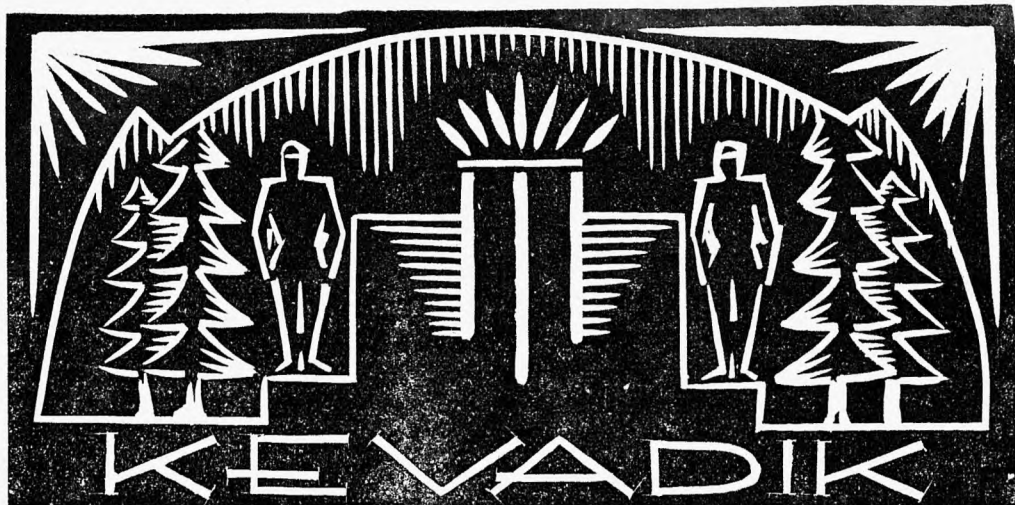
Näpunäiteid kirjanditevõistlustest osavõtjaile.

Paul Vihalem: Paide Ühisgümnaasiumi Noorsooliit likvideeritud!

Al. Loring: Velise algkooli Karskusringi Vilistlaskogu 5- aastane.

Rahvamängude kogumisvõistlus.

Pilte (ülesvõtteid): Arvid Järnefelt, Alfred Koort, Otsuyama ja Velise
algkooli Karskusringi Vilistlaskogu juhatus.

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri

№ 5/6

XI aastakäik

22. detsembril 1934

Kõigile noorkarsklasile ja „Kevadiku“ lugejaile

häid pühi ja hääd uut aastat

soovib EESTI NOORSOO KARSKUSLIIT.

Tulest tuld!

Kaks korda aastas süütame tuled valguse võidumärgiks: talvise ja suvise pööripäeva puhul, jõuluajal ja jaanipäeval.

Aga need tuled, milles hakkavad särama jõulukuused kodudes, ei külva ainult valgust kõikjale, vaid need kiirgavad ka soojust — soendavad põue ja südamegi. Ja silmade sädeluses ning vere tormilisemas tuiklemises lööb elutuli inimeste rinnus lõkkele. Tuli süütab tule.

Nii jõulutuledest süttivaid elutuletunglaid heitkem teistegi hingekütis-
maile. Ise küdedes küttem ka teisi — küttem kogu oma ümbruskond soo-
jaks. Vaadagem sõpradele-sõbrannadele särasilmi, haarakem vastastiku
üksteise käed ja tundkem ühist suurt elujõudude tulvamist.

Nagu jõuluküünalde valgus sulab kokku üheks lainetavaks valguse-
mereks, nii püüdkem meiegi, inimlapsed, endi sisetulede kaudu üksteist leida
ning üksteisesse sulada. Ja, et meie hinged moodustaksid tõeliselt koos-
kõlava mängukoori, seks laskem võimsalt leekida endi südametulesid. Las-
kem paista endi hingepäikesil kõikidele-kõikidele, sest ka kõikide-kõikide
hingepäikesed paistavad siis meie pääle!

Tulest süttigu tuli!

Friedrich Olup.

Mehised mehed.

On mehised mehed kui raksuvad lained,
mis rannalt rannale sõidavad...

Raudsõrmiga rebivad ahelad, pained, —
teekonnal kõik raskused võidavad.

On mehised mehed kui äikese-pilved:
neil silmis välgud ja südames torm...

Kuid siiski täis päikese-helki neil ilmed,
ning taevani kerkiv neil tegude-torn...

On mehised mehed kui Põhjamaa tammed:
nad murduvad, aga ei painuta end!..

Ja kuigi kord mullaks saab latvade-sammet, —
neid igavest' mälestab kotkaste lend...

Lõputu maailmamere rannal kohtavad lapsed. Piiritu taevas ripub tardunult ülal, ja väsimatu vetepind on mässuline. Lõputu maailmamere rannal kohtavad lapsed hõisates ja tantsides.

Liivast ehitavad nad omale maju ja mängivad konnakarbi tühjade kaantega. Närtsind lehist punuvad nad paate ja lasevad naeratades neid lõputa sügavusele. See on lastemäng maailmamere rannal.

Nad ei tea veel, kuis ujutakse, nad ei tea, kuis võrke heidetakse. Pärlikalad sukeldavad pärlitele järele, kaupmehed purjetavad laevus, kuna lapsed rannal kive korjavad ja sõmerat loobivad. Nad ei otsi peidetud varandusi, nad ei tea, kuis võrke heidetakse.

Meri kohab kui naerukihinas, nõrgalt helendab randade muie. Surmakandjad lained jutustavad lastele mõttetuid laule, nagu ema maimukese hälli kiigutades. Meri mängib lastega, nõrgalt helendab randade muie.

Lõputu maailmamere rannal kohtavad lapsed. Torm mässab avaras taevas ja laevad hukkuvad jäljetul veel, surm on väljas ja lapsed mängivad. Lõputu maailmamere rannal on lastel suur mängukoht.

*

Kirjusid mänguasju kui toon sulle, mu laps, siis mõistan, miks mäng olemas värvidest, pilvedest, veest, miks lilled nii värviliselt kaunistet — kirjusid mänguasju kui toon sulle, mu laps.

Kui laulan, et sind tantsida lasta, siis tõeliselt tean, miks muusika lehtedes, miks lained koorihelid kuulatava maa südamesse kannavad — kui laulan, et sind tantsida lasta.

Kui maiustusi jagan su himukatele kätele, siis tean, miks lille karikas mesi, miks puuviljad täidetud mahlaga magusaga — kui maiustusi jagan su himukatele kätele.

Kui palet suudlen sul, armas, et sind naerule sundida, siis mõistan kindlasti seda rõõmu, mis hommiku valgusega taevast hoovab, ja millist vaimustust suvetuul mu ellu toob, kui sind suudlen, et naerule sundida.

Rabindranath Tagore.

Kogust „Gitanjali“ tõlk. R. Linnus.

Arvid Järnefelt.

Soome kirjanikest suri mõni aasta tagasi üks kõige aatelisemaid, veel vanasse ärkusaja järelpõlve kuulund mehi — Arvid Järnefelt. Ta oli ka viimane. Enne teda lahkusid Linnankoski, Aho, Eino Leino — suured tulekandjad ja soome kunstiküpse proosa ja lüürika loojad. Järnefelt oli nende hulgas kõige varjulisem; polnud tema aadestikki sajandivahetuse Soome haritud üldsusele just kõige meelepärasem. Temast kõneldi isamaaliselt hingestet soomluse suurjõugus kui veidrast tolstoilasest, liialdajast ja paiguti isegi vastuvett ujujast. Ta oli pisut võõras loomult, pisut venelaslik, pisut demonstratiivselt ärganu tõsisoomluse kannalt vaadatuna. Seda kõike dokumenteerib ta hilisem memuaariline „Vanemate romaan“ (a-ist 1928—30), mis on parimaid Soome kultuuriloo käsitlusi a-ist 1870 alates, ühtlasi üks kõige ilusamaid pühendusi maailmakirjanduses kirjaniku ema mälestusile, kellelt poeg oli pärand oma aatelised püüded.

Järnefelt tuli kirjanduspõllule ühtaegu Juhani Ahoga; rahvusliku kirjanikuna, kuid erisuguste arusaamistega tõsirahvuslusest, mis linlikust üliõpilasnoorsoo paraadrahvuslusest järsult lahku läks. „Isamaa“ on ta esimese tuntuma noorpõlveromaani päälkiri; kuid kui arvustavalt suhtub ta selles nii vanade fennomaanide kateedri- kui ka üliõpilasväe punšiklaasi-isamaalusse, ja kui soojalt seevastu rahvasse enesesse ja tolstoiliselt rahvasse mineva, sellesse sulada tahtva üliõpilase Vuorela Heiki üritusse. Rahvasse minemine on üks kalleimad kinnisideid Järnefelt'il, mida ta hellitab nii tegelikult kui ka enamuses oma ilukirjanduslikest tõist, korduvalt tagasi tulles samale motiivile. Linnaisamaalasele laseb ta Heikist-tegelasel hüüda omad kogemused talupoegadest, neile, kes ei tunnegi rahvast, millest peavad innukaid peokõnesid: „Nad ei tea, et „rahvas“ on vaid mõiste; et kui selle keskele asuda, siis seda ei olegi, — on vaid eri inimesi nagu igal pool mujalgi“. Lisaks on see lihtrahvas, sulasevägi tubliduselt kaugelt ees kogenematust, raamatuaateisse uppund noorest tudengist, kes alles pikkamisi rahva keskel õpib vabanema Helsingis omandet ülimuspatriotismist ja võitma seisukohta siin, mitte oma targutusiga ja katsetega rahvast tõsta mingisugusile hariduskõrgusile, vaid vastuoksaks vabanemisega isekast endaaustamisest ja laskumisega omalt poolt lihtsa töönimese tasemele. „Elu seisab püüdes, teha ennast teistele tarvilikuks, ja õnn teadmises, et oled tarvilik.“ Nagu ilmutus on Heikile silmapilk, kus ta sulasteks nimetatavas taluteenijate jõugus hakkab eraldama üksikuid inimesi, nagu on ta ise: „Metsaretkelt naasnud olid nad talle juba Kalle, Jaska, Röni, Iisak ja vana Maunu, keda kõik muud austasid, — ei mingid „sulased“ enam...“. See on tolstoiline ühevääristamise idealism, milles liigub Järnefelt, selle tänuliku lisaga, et ta näitab ära ka, kui raske on haritlaseks ülestöötand inimesolendil taas tegelikult lähedale pääseda sellele „rahvale“, kellest ise ollakse võrsund.

Järnefelt tegi säärase katse tegelikult. Seejuures polnud ta mingi rahvapoeg, sellest rahvast võrsunugi. Imelik aeg oli see ja imelikud olud! Rootsistund Soomes tõsis aatelisi rootslasi eestkostjaiks ja tuliseiks võitlejaiks soome asja eest rootsluse enese vastu. Vanad fennomaanid, kelle programmis oli soome rahvale tagasi võidelda ta keele- ja kultuuriõigused, õigused olla valitsev rahvas omal maal, olid ise poolenisti rootslased-ülimumsed, osalt isegi niisugused, kes hädavaevalt oskasid soome keelt. Arvid Järnefeltki oli võõras; vanemate kolides ta lapsepõlves Soome elama, oli ta alles pesueht vene poisike — soome-rootslasest Vene teenistuses seisva kõrgema ohvitseri Aleksander Järnefeldt'i ja Peterburi venestund balti Clod'i ide

kunstnikuperekonnast pärit ema *Elišabeti* teine laps, kes alles *Helsingis* soome normaallütseumis õppis kätte maakeele.

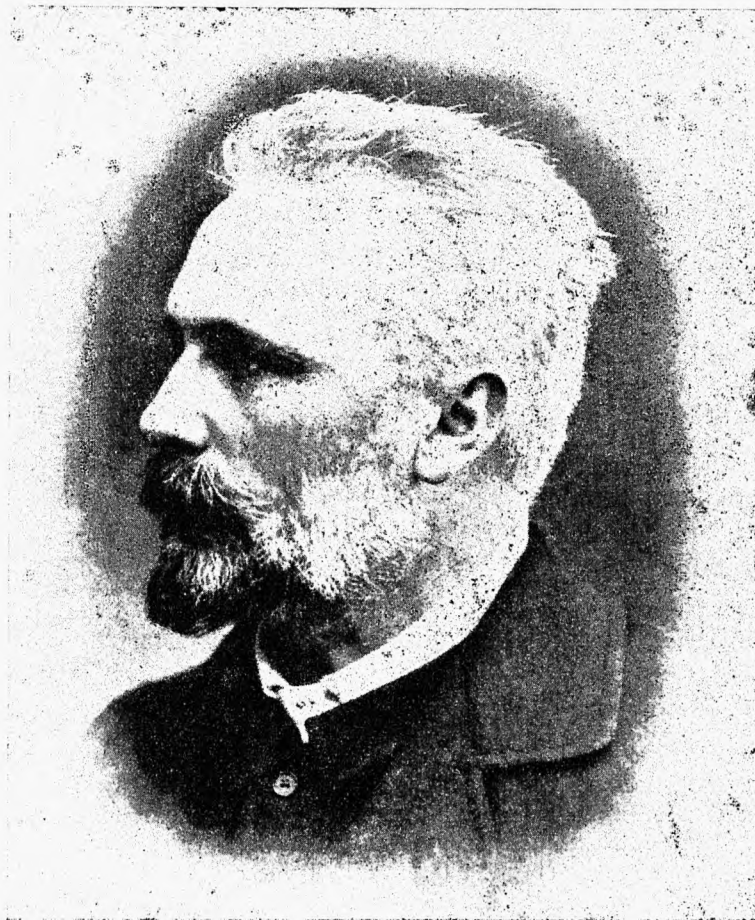
Eri rahvusest inimeste abielud näivad andvat iseäranis andekat järelpõlve. Seda tõendab ka *Järnefeltide* abielu. Pääle kirjanikust poja — *Arvidi* — olid nende teised lapsed samuti silmapaistvad: pojast *Eerikust* sai Soome kuulsam maalikunstnik, nooremast *Armas'est* nimekas helilooja. Mitmes oma teoses on *Arvid* otsekohe kõne alla võtnud segaabi-elude õnnistuse. Nii viib ta jutus „*Õnnelikud*“ (avaldet *Hilja Kahila* varjunime all) ülemaiselt õnnelikku abielupaari umbrootslase aadlipreili ja tüüpilise soome talumehepoja ning laseb neil elada maal lihtsat talupojaelu, õnne seeläbi vähenemata. *Arvid* tahtis selle teosega lõdvendada Soome rootsluses iseäranis teravat eraldumist maa pärisrahvast. Teises teoses „*Greeta* ja tema *Issand*“ naib rootsi talupoeg soome teenijatüdraku, ehk küll liiga erinevate iseloomude tõttu endale hukatuseks; kuid laps sellest abielust võrsub samuti harukordselt hästi arenenuna ja kaunina. Mis puutub *Aleksander* ja *Elišabet Järnefelt'i* abiellu, kujunes see täiesti vastandlike iseloomude tõttu hilisemais eluaastais lõpuks kooskõlatuks. Isa oli üks neid soome-rootsi aadlimehi, kes puhtast tõeaustusest oli muutund innukaks fennomaaniks; koduses elus oli ta vali, äärmiselt õiglane, kuid vanameelne ja igasuguseid tundeavaldusi otse pelgav valitseja, kellest lapsed eemale hoidsid. Seda lähem oli lastele ema — tundeinimene, slaavlikult traditsioonitu, kõikide rahvakihtidega kergesti sõbrutsev, kunstnikuverega vabamõtteleja. Isa oli seisuseuhke karjääriinimene ja pedant; ema — igasugusest üliluslikkusest täiesti vaba, sügavate usuliste ja humaansete eluvaadetega tõetsija. Ema iseloomujooned on pändand ka lastele.

Poeg *Arvid*, lõpetand *Helsingi* ülikooli õigusteaduse-kandidaadina ja abiellund, sai hakkama säärase imeliku teoga, et järsku loobus avanevast kohtunikukarjäärast, mida fennomaan-isa kõige hoolega ette oli valmistand, ja siirdus kogu perega lihtsaks talumeheks maale. Naisele tunnistas ta, et ei võivat ühegi inimese üle kohut mõista. Isegi ühtegi sulast ega teenijat ei nõustund ta oma talus pidama, sest et ei pidand õigeks võõra tööjõu endahuvilist kasustamist. Senaatori poja säärane tegu tekitas *Helsingi* seltskonnas suurt võõrastust, kuid tootis selle toimesaatjale, nagu see ise tunnistas, sügavat eneserahuldust, pealegi kus poja talu naabrusse oma mehe surma järel kolis varsti ka *Tolstoi*-meelne ema. *Järgnev* katkend „*Minu vanemate romaanist*“ kujutab küllalt selgesti neid sisemisi tegureid, mille tõukel nii poeg kui ema astusid selle sammule. Emal olid siiski vahest ülekaalus usulised, pojal sotsiaalse õigluse motiivid.

Oma „*Vanemate romaanis*“ kõneleb *A. Järnefelt* talle omase diskreet-susega õieti vähe enesest, kuid käsitledes ema maailmavaadet, avaldab ta selle kaudu õieti ka enda oma. Kogu see maailmavaade rajanes äärmuseni minevale ebaisekusele, enda ees ausale otsekoheusele ja täielikule lahtiütlemisele omakasulisist tungidest. Näiteks oli talle täiesti vastuvõetamatu ühiskonnaelus nii sagedane ükskõiksus, isegi teatav südametuse võõraste kannatuste vastu, kui ainult oma huvid olid kaitstud või kui need võõraste kannatustega lähemalt kokku ei puutund. Ilukirjanduslikult tuleb see nähtavale *Arvid Järnefelt'i* erakorralises huvis ühiskonna nn. paheliste tüüpide: langesnute, roimarite hingeele kujutamise vastu, kus ta langenuid kaugeltki hukka ei mõista lihtsalt nende tegude pärast; ta avastab neis tihti hoopis suuremaid hingelisi väärtusi, kui paatund ja väikekodanlikes hukkamõistjais (novellikogus „*Huligaan*“, teatud mõttes ka romaanis „*Minu Marta*“, kus käsitleakse komplitseeritud langend tütarlapse lugu).

Tähelepanndavad on *Järnefelt'i* suhted Soome ärkamisliikumisse. Tähtsas keelekõnnumises (kas soome või rootsi keel esikohale! — mis juba 1870-ndail

aastail oli aktuaalne, nagu veel tänapäevalgi) oli tal, kuigi ärksa soomemeel-
 sena, paiguti kahjugi vastaseist, eriti siis kui soomemeelsed pühitsesid mingit
 järjekorralist võitu ja vastased jälle mõnest seisukohast välja olid löödud.
 Võõras oli talle ka kasutaotlemine aatelises töös. Ses mõttes arvustas ta
 hiljemini noorfennomaane (Kivekäs't, Castrén'i) nende lausa sõjaka soom-
 luse-hegemoonia nõude pärast, milles peitus omameeste esilenihutamise
 vaimu. Aga ka esimese põlve fennomaanidesse, vanadesse „feno-taatidesse“

Arvid Järnefelt.

(ta oma isasse, Yrjö Koskinen'i, Meurman'isse jt.) suhtus ta arvustavalt, kui
 nende taotlusis hakkas märkama riikliku võimu anastamise püüdeid esi-
 algse rahvakasuliku töö asemel. Vähemasti avaldab ta sääraseid mõtteid oma
 „Vanemate romaanis“. Kõige rohkem võõrastas teda aga vanade fenno-taatide
 ilmselt ülimuslik, vanameelne käsitus rahvast. Meurman näit. nõudis täie-
 likku autoriteediaustust. Koskinen kirjutas hoiatavaid sõnu liialdava koo-
 liderajamise-maania vastu, kartes „haritud kehvistu“ tekkimist. „Soome
 vabahärra, soome kuberner, soome maamarssal, senaator — see kuulus fenno-
 maanide ihaldusisse, kuid sääraseid saavutused arvati teostetavaiks juba ole-
 masolevate haritlaste või nende perede järelpõlvede soomemeelsuse abil.“
 Eriti Arvidi isa kui vana rootsi aadlik ei sallind tõusikuid; ühiskonna ühe-

väärsus oli talle täiesti vastuvõetamatu. „Ta ei sallind rahvavalgustust tegelikkuses (ainult aateis) — kui nägi igasuguseid käsitöölisi ja allohvitsere tungimas „soomluse seltsi“. Seda rahvast tuli igal juhul hoida parajas kauguses enesest.“ Kui erinev sellest oli Arvidi seisukoht ema mõjualusena, on eelmisest juba selge.

Usuliselt ei olnud Eliisabet ega tema lapsedki mingid kiriku-usklikud. Ema sõnad, et „mingid jumalad ega usundid ei ole kõrgemad sellest, mida inimene ise peab tõeks“, avaldasid sügavat mõju poegadesse. Arvid, kelle käsualuseks oli saand nõue, et „peab alati kõnelema tõtt ja teotsema sellekohaselt, kartmata tagajärgi ja ka teiste arvamusi“, tundis igakord sisemiselt valetavat, kui pidi täitma mõnd üldist kiriklikku usukommet. Otsustades aga „Vanemate romaani“ ja ta teose „Greeta ja ta Issand“ põhjal näib ta siiski olnud sügavalt kuigi vabameelselt usklik.

Säärane loomulaad pidi olema võõrastav traditsioonikindlas ja positiivsele hüvedele rajatud haritud soomluse ringkonnis. Nii ta sääli ei kodu-nendki ja pidas paremaks siirduda maale, lihtrahvasse ja soome looduse keskele. Loodusearmastajad olid Järnefelt'id kõik. Ahoga võrreldes peab siiski imestama, kui napid ja kõrvalised on otsekohesed loodusekujutused Arvid Järnefelt'i teostes. Ta huvi kirjanikunagi oli päämiselt keskendat inimesile.

On arusaadav, et säärase eluvaadetega inimese käsitlus loominguprobleemidest pidi olema erisugune. Järnefelt'i puhul ei või olla juttu puhta fabuleerimislõbu tõttu loovast kirjanikust. Ta on probleemikirjanik, kelle teoseid väärtustab ülev, eelöelduga üldjoontes juba iseloomustet ideestik. Tema jutustamislaad on õieti tasane, rahulik, mõtlik, stiil pisut nagu vere-tugi; tunnete antakse küll avaldumisvabadus, neid ei peljata kujutamast, kuid kunagi ei lasta neil teha mässulisi hüppeid, milgi tingimusel pöörduda paatoseks. Viimane on Järnefelt'ile võhivõõras. „Vanemate romaanist“ selgub, et ka sügavam arusaamine kunstiülesandeist on pärit emalt, perekonna häält geeniuselt. Veelgi enam. Selgub, et mitte ükski pojad pole omandand kunsti põhitõdede algmõisted temalt, vaid selle osaliseks on saand ka nooruke Juhani Aho (tookord veel noor üliõpilane Jussi), et siis Eliisabet Järnefelt on olnud õieti soome moodsa kunstiküpse kirjanduse suunamäärarajaks ristiemaks. Eliisabeti, hiljemini ka Arvid Järnefelt'i ja Juhani Aho kunstikäsituseks sai „tõe teenimine tunnetemaailmas“. „Eliisabeti valjum nõue oli, et kujutatav tunne peab olema tõesti läbi elatud, t õ d e, Seepärast, kui oli küsimus lihtsast harjutamisest, käskis ta toimida nii: kui mingi hetk äratav tunde, siis tuleb seda kujutada ainuüksi nende vahenditega, mida see hetk t õ e l i k k u s e s pakub. Ei tohi hakata omapead luuletama ja tegema lisandeid, mille siht nagu oleks tõsta tunnet. Kui tunne oli olnud algupäraselt võimsam sellest, millena ta kirjutatuna mõjub, siis peitus viga kirjutaja puudulikus tungimises hetke tõelikkusesse, mille asemel ta oli katsund kujutist täiendada valega... Kas võibki olla suuremat kiusatust kirjanikule, kui kauni sõna või hää alliteratsiooni pärast kõrvale põigata tõest?... Eliisabeti nõuanded ei tähendand muidugi, et kirjutada võis ainult seda, mida silm nägi ja kõrv kuulis, vaid nende mõte oli, et kunstnik peab püsima ustav sellele s i s e m i s e l e nägemusele, tundele, tundmusele, mille ta oli saand. Kõik, mis ta teost luues jätab vägivaldselt nägemusest kõrvale, mõjub puudusena, ja kõik, mis ta omast peast sinna lisab, mõjub valena.“ See sai nüüd Arvidi, teiste poegade, see sai ka Aho kunstikäsituseks viimase kuulsate laastude kirjutamisel. Omapärase seiga jutustab Arvid Juhani Aho esimesist loomiskatseist Eliisabeti kontrolli all, mis siin sobib ära tuua selle hubase loomu ja karakteristlikkuse pärast:

„... Mäletan Jussit korra õieti rahulolevana ja hää vastuvõtu lootusis

toond *Elišabetile* arvustada värvika, meeolulise looduskujutise. Ta oli kaua ringi eksind mustikametsis ja siis kaua krabistand sulega oma toas suvila ülakorral. Mäletavasti kujutati jutustises esimest sügisesse värahtavat suvepäeva. *Elišabet* kuulas tähelepanelikult andumusega ja sujuvalt kirjutet luulelist septsust, kiitis seda omal kombel igast küljest ja ütles siis:

— *Kõik oleks väga häa, kuid ütle mulle, Jussi, kas need kaks varest ikka tõesti lendasid üle maakoha?*

Jussi läks segaseks. Pisut uuritud ja päritud ta tunnistas:

— *Ei lennand.*

— *Noh näed nüüd — ütles* *Elišabet*, — *mina tundsin selgesti, et vareste ilmunine oli toodud jutusse tunde kunstlikuks tõstmiseks ning minule nad seetõttu muutusid teost nõrgendavaiks.*

Ja valutava südamega kustutas *Jussi* varesed maha.“

Säärase endakontrolli all on kirjutet ka kõik *Järnefelt*'i teosed, mille arvele kindlasti tuleb panna osa nende veetlusest.

Väike talu seisis järve kaldal.

(Katkend *Arvid Järnefelt*'i „Vanemate romaanist“ III.)

Kõrkjane, osalt palgiparvega kaetud lahekäär, mis keskel avaneb järveks. Taevarannaks madalad saareseljad. Vasakule jääb väike saeveski oma lauaplatsidega ja pruuniks tõmbund saepuruvallidega. On kaks kõrgematki kohta: vasemal kaljuneem, paremal lehtmetsa kasvav mägi. Kuid need kõrgused rõhuvad maastiku aina veelgi lamedaloomulisemaks. Silmapiiri huvivaest lauskust tõstavad nüüd veel varase hommiktunni pikad, hallid pilved ja nende all helendav roheline avataeva viirg.

Säärane on vaade hommiku esimesel kajastusel väikese talu rannalt kaugusse. Talu enda tunnuseid eraldab alles vaevalt. Elumaja võib pidada äsjavooderdatuks ja -värvituks, sest see helgib kollasena. Õuel on punakas viljaait rõdudega, samuti punakas puust laut, mis oma viltu asendiga rikub talu aseme täisnurksust. Ranna suunas läheb midagi aiataolist: pikki, elumaja juurest algavaid ja ranna poole jätkuvaid peenraid ja marjapõõsasteridu.

Nüüd kuulduv juba uste avamist. Ja kiiresti valgenevas hommikuhämus tuleb ärkavast talust nähtavale naisterahvas ning siirdub aia poole. Tal on peergkorv käe otsas ja hommikuvilu tõttu peas suurrätik, mille otsad on seotud risti ümber piha. Suurrätt on tumedaruuduline, muu rõivastis hall või sinakasvalge. Parajasti tõuseb ka päike.

Naine läheb keset aeda, laskub ühe porknapeenra juurde põlvili ja hakkab seda kitkuma.

Päikese tõustes mäGINEEME tagant hakkab suurrätis liiga palav ja ta käärib selle madalamale, paljastades halliks muutuva pea. Kuid nüüd valgenedes märkab ta, et harvendamise kõrval ka ridade vahed vajavad kitkumist ja muld kohendamist. Ta siirdub tagasi peenra otsa ja algab tööd uuesti. Ridade vahed — need on talle kõige armsamad.

Veelgi lõbusam oleks töö, kui selles saaks viibida nii kaua, kui süda kutsus, kohendades mulda sügavalt ja tehes seda äärmiselt peeneks. Kuid alatasa tuleb võidelda otstarbekusega, tuleb mõelda, et pakilisuselt porknapeenrale ei tohiks raisata aega, eriti kui silmas pidada, et hein tuleb teha ja talus on muudki kiiret. Seepärast on ta pistnud porknapeenrasse mõne maa-vahe taha üksteisest väikesed tikud näitama, kui palju võib iga päev ohverdada aega sellele lemmiktööle, mis õieti on vargus päristöö kõrvalt. Eila oli olnud nii palju muid askeldusi, et ei saandki kitkuma. Seepärast ta nüüd

oligi tõusnud nii vara, — pidi jõudma puhastada samal päeval kaks tikuvahet. Alles siis võib siirduda peedipeenrale, mis töö käib nobedamini ja oma erilise meeldivuse tõttu oligi jäetud viimaseks maiuspälaks.

Mäe tagant tõusev päike paistab juba madalalt tema kitkutatud peenrale. Porknad seisavad sirgelt nagu sõdurid reas paar tolli teineteisest, ja nende peened varjud langevad sirgelt ühes suunas puhastet mullapinnale. Västrikk teeb hulljulgeid jooksurünnakuid, et napsata väikesi ussikesi üsna kitkuja sõrmede juurest.

Ta tõuseb nüüd püsti, et sirutada pisut põlvi ja kuulutada pilguks lindude ägedat viserdust rannapuis.

See on Eliisabet *), Vieremäe talu emand.

Õeldamatu rõõm täidab ta südame sel varasel hetkel, mil ta, mäele vaadand, märkab kohvisuitsu tõusvat Rantala ehitise korstnast. Nii siis on Emmy-minijagi seal juba hommikupalituisis. Külatee tõuseb järsult mäele, loogeldes põldude vahel. See tee helgib päeval pimestavalt igas suunas ja on kogu paiga tunnusmärgiks. Seda mööda Eliisabetigi mõtted lendavad alataasa mäele; see on liiga järsk selleks, et ta võiks sinna minna, millal vaid tuleb tuju; kuid ta teab ja võib kujutella silmapilk, mida mäel kunagi tehakse: nüüd tuleb Arvid tallist, nüüd kerib keegi üles kaevu raudketti ja osa vett läigatab täis ämbri tagasi kaevupõhja, nüüd juba ootab Emmy Arvidit lahtisel trepil ja nad asuvad koos jooma kohvi, kuna korvree ette rakendet hobune sellal rompsib õuel rohtu. Kõik on teada, Eliisabeti voud (= valitseja) jälgib sealseid töid ühe silmaga ja mäel ei saada asuda millessegi, ilma et nemad kaks sellest poleks teadvel.

Nüüd peab Eliisabet siiski kiiresti peenra juurde põlvili kükitama. Ta kuulis nimelt oma õuelt aisaraua kolksatust vastu maad. See tähendab, et ka voud on tulnud omalt poolelt ja valjastab hobust heinaree ette. Enne seda sõidab ta siiski tooma järvest kastmisvett aeda. Kui Eliisabet oleks püsti, märkaks voud teda rannale sõites. Seda Eliisabet ei taha. Sest voud võiks arvata, et ta nii varase tõusmisega nõuab muiltki töö varasemat algamist. Midagi säärast pole Eliisabet üldse mõelnud. Ta vaid puhtast elamisrõõmust ei võind olla tõusmata minemast porknapeenraid kitkuma. Ja seda voud ei suudaks iganes mõista. Ta arvaks ikkagi, et Eliisabet, kes töörahvalt kunagi midagi ei nõua, tahab sel moel eeskujuga anda käsu töö alustamisest varem kui alatakse. Voudi ilmes, milles peegelduvad selgesti kõik meeolelud, võis sageli märgata samast eksiarvamusest johtuvat nõrka haavumise joonekest suunurgis.

Seepärast Eliisabet enda peidabki, ja voudi sõites randa ta püsib pea-aegu liikumatuna, ainult sõrmed ei malda olla näppimata mulda jäänd rohujuuri ja meel ei või olla endiselt rõõmutsemata.

See mäeseljalt tõusev suits on talle endalegi käsitamatul põhjusel pannud ta rõõmu ajama üle ääre. Vahest ehk see suitsu rahulik kerkimine räägib talle, kui harmooniliselt leplikult kannalt Emmygi juba võtab oma saatust: maale siirdumist ja tulevikulootusist loobumist.

Taas juhtub Eliisabetile, et ta rõõmutseb, ehk küll ei saa ligilähedaltki endale selgitada oma rõõmu põhjust. Ehk see ei kannatagi seletust. Vahest ehk, kui võtta asja üsna põhjalikult ja käia mõtetes kõik uuesti läbi üsna algusest alates, see hajuneks põhjendamatuks kui tuhk tuulde. Või ehk inimestel on õigus, kõige lähemalgi, kes arvavad, et ta õieti peaks olema mures Arvidi asjade käändumisest sellele ebateadlikule, kõikuvale põhjale, kus need nüüd seisavad. Sageli nad tõendavad nii kaaluvate argumentidega näiteks selle maalekolimise mõttetust; et Eliisabet oli arvand paremaks

*) Arvid Järnefelt'i ema, Soome senaatori lesk, kes siirdus poja naabruse maale, et olla sellele abiks talutöis.

inimeste ees nagu teeseldes olla pisut sellest mureski. Kuid endaga jäädes ta aimab rõõmutsevat just sellest, et oskab olla juurdlematu ja uskuda, et küll kõik juba „milgi kombel“ (nii või teisiti) isegi selgub kõige paremaks.

Et need inimesed ei taha ka uskuda mingisse nägematusse kõrgemasse juhtijasse, vaid hoolitsevad ja hoolitsevad!

Et nad ka sugugi ei oska taibata, et rõõm võib tekkida just sellest, kui *usaldetakse* olla hoolitsemata tulevikust! Kui vaid *ainult* toimida oma usu järgi õieti. Mida enam usaldada, — mida ähvardavamalt sellise menetluse järeldused näivadki, — mida julgemini peletada hirmu ja lasta toimimiste käiku eksimatult minna, seda suurem on rõõm. Kuid just seda ei saa parimalgi tahtmisel inimestele selgeks. Nad vaid arvavad, et kõik õnn ripub inimese enese hoolitsemisest ja et peab sihiteadlikult oskama luua oma tulevikku. Kõik õnn ripub aga vastuoksa vaid sellest, et tulevikku ei saa üldse ise luua ja et tuleb koguni loobuda hoolest ses asjas.

See oligi Eliisabeti usk, millest ta elas, kuid mida ta ei osand milgi viisil inimestele selgeks teha, nii väga kui ta seda oleks tahtnudki. Omastele

EINO PILLIKSE.

Emale.

*Su vaade vaikne, pilgus salajane valu,
Ots kõrge, veidi kibras, näol kui leinaloor.
Su silmad hallid, nende vaadet ma ei talu —
Neist nuuksub kannatuste võimas laulukoor.*

*Su huuled kinni surut, kortsud ümbritsevad
Neid otsilt mõlemailt kui mure sõrmis käed.
Näen kühmus selga, käsi ikka hoolitsevaid,
Näen sõrmi vaevat, valurikkaid küünarpäid.*

*Sa oled vähe päiksepaistet leidnud elus
Seepärast ka su rõõmsail sõnul nukker toon.
Sa seda vähe leidnud, mida igatsenud —
Su harvu juukseid peaks katma märtrikroon.*

veel sai kuidagi, kuid kuidas seletada võõrastele ja kogu sellele võõrale uuele maailmale, mille keskele ta oli asund?

Voud oli teda siiski vist märgand, vedades veetiünni rannalt, sest töö tehtud tuli ta pikkamisi aiateed pidi alla ja tervitand, seisatas emandaga kõnelema.

Eliisabet tõusis püsti ja, vaadates suuri silmi süüdlasena vouldile otsa, ootas, mida sel oli öelda. Ehk küll voud kõneles lahkesti naeratades, olid tal suunurgad tõestigi pisut vinus.

— Jaa-a, ütles see, — kenralska on juba töös, nonii, küllap saadan naisegi varsti abiks, kui selle tööga on nii kiire.

Voudi naise kohuseks olid õieti lauda asjad, kuid vouldil oli teadagi käsutamisõigus.

Ei juhtund esimest korda, et voud ähvardas saata oma naise või kellegi muu oma käsualuse kindraliprouat aitama, kui see parajasti millegi kallal töötas. Ta oli oma kohustusist nii hakand aru saama, et peab kenralskat *teenima*, s. o. valvama, et see midagi ise oma kätega ei saaks teha.

Eliisabeti voud polnud kunagi varemini teenind mõisais. ega ka muul

viisil pääsünd nagemä härraste kombeid. Ta nüüdne aunimi johtus vaid sellest, et ta oli sattund teenima „kenralskat“. Nii mõnigi oleks tema asemel käind õlanukid kohevil, kui see teade levis külas. Kuid kui ta siis tõestigi kolis kindraliproua tallu, saand niihästi omalt naiselt, kes oli küllalt teenind saksu, kui ka muilt tarkadelt vanult naistelt ja meestelt valjusid õpetusi ja hoiatusi, kuidas säärast kõrgust kui „kenralska“ tuleb teenida, osutus kogu ta olemine talus lausa võõrastavaks ja imepäraseks. Oma imestluseks ei saand ta perenaiselt üldse kunagi mingisuguseid käske, vaid tal tuli kõik teha ise oma tahtmise järgi, koguni anda kindraliprouale nõu, kuidas paremini järjestada talu töid, mida teha esiteks, mida teiseks, mis koguni jätta tegemata.

Nagu nüüdki, kus voud oli tulnud aeda tööjärjestust pärima ja kindraliproualt selget vastust saama (sest halb oli heinaajal võtta vastutus üksinda enda õlule).

Küsimus oli, kas heinad veel kord saadust lahti laotada või ajada nad küüni niisamuti, ja mitu meest võis võtta abiks, ning mitu naist.

Eliisabet jäi vastusega kimpu.

Niisuguseil juhtumeil, kus taluperenaise autoriteeti oleks tulnud säilitada ja ilmutada otsustusvõimet, ta vaid nagu kokkudes vaatas küsija silmi ja püüdis nende kaudu tungida teise ajju, et näha, mis tolle teise arvates oleks olnud antud juhul kõige mõistlikum või vähemasti meelepärasem teha.

Enamail juhtudel ta arvas õieti ja andis sellekohase käsu. Säärasel korral muutus voudi ilme rõõmsaks ja mõlemad lahkusid rahulolevaina.

Kuid kui ta juhtus arvama valesti, venisid voudi suunurgad alla ja ta hakkas keelduvalt nõustuma: juu, juu. Siis teadis Eliisabet kohe, et voudi arvamine oli otse-vastupidine, ja ta kiirustas muutma oma arvamist vastupidiseks. Nii lahkusid nad jälle rahulolevaina. Säärane oli kindraliproua maa-elu.

Kui voud lõppeks läks, mõtles Eliisabet:

— „Kui ta ainult ei saadaks kedagi aeda kitkuma!“

Ta polnud kiiruga jõudnud leiutada mingit põhjendust asja takistamiseks, õiget põhjust aga ei saand ta avaldada.

Sest panna see mees uskuma, et võib olla inimesi, kes ärkavad enne päikesetõusu ja juba voodis kipitsevad rõõmust mõeldes, et pääsevad kohe aeda porknapeenart kitkuma, — see oli lausa võimatu.

Tõlkind ERNST RAUDSEPP.

Alfred Koort doktoriks!

„Kevadiku“ vastutavale toimetajale *Alfred Koortile*, kes 27. okt. s. a. kaitses väitekirja „*Beiträge zur Logik des Typusbegriffs*“, on otsustet ülikooli poolt välja anda *filosoofia doktori diplom*.

A. Koort sündis 29. V 1901 Viljandi linnas. Õppind Viljandi ministeeriumikoolis, Vilj. Kamseni kaubanduskoolis ja Tartu kommertskoolis. Viimase lõpetas 1919. a. kevadel. Sama aasta sügisel immatrikuleerus Tartu Ülikooli. Magistreerus 1924. a. ning sai teaduslikuks stipendiaadiks filosoofia alal. Täiendas siis end 3-e aasta kestel Göttingenis, Collège de France'is ja Sorbonne'is. Määrati Tartu Ülikooli poolt õppeülesannetäitjaks — 1927. a. II sem. filosoofia ja 1928. a. I sem. ka pedagoogika alal —, millisena toimind tänaseni. Avaldand kirjutisi oma erialalt „Eesti Keeles“, „Ajaloolises Ajakirjas“, „Eesti Kirjanduses“ ja „Arenus“.

A. Koort on ka noorsooliikumises küllalt tuntud nimi, kuigi enam mitte praegusele põlvele. Tal oli õnn noorsooliikumist kaasa teha selle tormi ja tungi ajastul.

Vene revolutsiooni elevus haaras kogu õpilaskonna ning pani kõik lii-

kuma. Algab Koortigi tegevus Viljandi Noorsoo Liidus ja teistes organisatsioonides. Veel enam satub ta noorsooliikumise keerisesse 1918. a. Tartu kommertsikooli tules. Järgmisel aastal on ta juba vastloodud noorsoo ajakirja „Uudismaa“ toimetuses (nr. 3/4-dast alates, 1919. a. mais). Samal aastal ilmub talt „Uudismaas“ (nr. 3/4, lk. 87—94) artikkel „Noorsugu ja kooli ülesanded“, mida on nimetatud „Uudismaa“ I ak. klassiliseks artikliks. Linda Leeman väidab selle puhul („Uudismaa“ osa meie noorsooliikumises, Noorusjõud IV-ndas, lk. 47): „Ja see on kahtlemata sügavam ja iseseisvam, mis ühegi noore sulest tulnud sellesse aastakäiku.“

Umbes samal ajal näeme teda tegelemas ülemaailmises Noorsoo Keskbüroos ja teistes noorsoo keskkorraldustes. Ta ei kuulu kuskil mitte just „löögimeeste“ hulka, kannab endaga aga kõikjal kaasas huvitavaid ideid ja algatusi.

Üliõpilasaastates viis teaduslik töö ta otsesest noorsooliikumisest eemale ja ta n. n. seltskondlik tegevus piirdus tollal vaid E. Ü. S. „Veljestoga“ ning mõningate kristlike üliõpilasorgidega. Alles pärast ülikooli ja välismaaõpingute lõpetamist leiab ta uuesti tee noorsooliikumise — „Kevadiku“ vastutava toimetajana, kellenä ta on toimind 1924. a. — 1926. a. ja 1928. a. — olevikuni.

A. Koorti isikuiseloomustuseks sobivad parimini ta enda kuskil kirja pandud sõnad: „Minu laiem sotsiaalne ja loogiline mõtlemine langes kokku vabaduse algpäevadega ja sellega pean seletama oma nii julget, teataval viisil eluvõõrast sotsiaalset idealismi, milles mul võimatu teist seisukohta omaks võtta.“

A. E. & F. O.

Noorkarsklased läkitavad siinkohal uuele doktorile südamlikke õnnitlusi ning soovivad, et ta jääks ikka „Kevadiku“ ning „Kevadiku“-noorte aitajaks sõbraks.

BORIS KUKS.

Juhtide probleem noorsooliikumises.

On ju fakt, et kõik ei ole iseseisvad. Ei juleta seista ükski, vaid otsitakse endale tugesid. Eriti tugevasti esineb see nähe noorte juures.

Ent noorsooliikumises lüüakse lahti vanemate hooldusist ja katsutakse astuda oma rada. Siin on koht, kus nõrgemal, iseseisvusetumal nooril peavad olema toed; ent toed nende hingeeluga, sest vastasel korral kaotaks noorsooliikumine kui sõltumatu liikumine oma mõtte. Nii siis peaksid juhid hingeeluliselt juhitavatega sarnased olema, kuid ühtlasi peaks nende hingeelu intensiivsem ja kindlam olema kui juhi-

tavate oma. Noorsooliikumise juhid on ja peavadki olema spontaanne väljapurse noorsoost enesest.

Noorsooliikumise üldisemaks ülesandeks on: olemasolevat kultuuri puhastada! Purustetakse endised sisendid, suggereeritud mõistete ühendid — selleks, et nende asemele luua uusi, mis oleksid ilma vanade vigadeta. Olgugi, et noorusel on tahtmine kõike uuesti ehitada, siiski nii põhjalikule tööle suuremalt osalt ei juleta asuda. Siin on just koht, kus juhid peavad niihästi julgustama kui ka toetama. Juhid peavad andma siin tolele noo-

Alfred Koort.

rusele omasele hingelaadile õige suuna.

Noorsooliikumisel on veel muidki ülesandeid, ennekõike noore kasvatamine tulevaseks kodanikuks, mis lähtub isetegevuse ja iseotsimise seisukohalt ja sellisena ei olegi vahest niipalju mingi plaanikindel ühes sihis sammumine kui lihtsalt enda loomulik täiendamine. Juhil ülesanne on siin juhtida teisi sellel teel, aga ka enda kasvatamine, täiendamine, et võiks jääda hiljemgi juhi kohale.

Noorus ei saa läbi teotsemata. Juht peab selle teotsemisiha juhtima positiivsele tööle olevas ühiskonnas, näiteks karskustööle.

Tolle tegevusiha rahuldamiseks on noorsugu moodustand oma organisatsioonid. Siin on igapäev oma ülesanded, omad kohused, sageli õige raskedki, ja seda iseäranis juhtidel. Et organisatsioon ei muutuks bürokraatlikuks ning kivinend vormiks — sisetähtsaks, sellegi hädaohu tunnetamine ja vältimine kuulub juhi ülesannete hulka.

Täitmaks kõiki neid noorsooliikumise suuri juhiülesandeid, selleks kaugelgi ei piisa ühest juhust. Liiga ligidaste juhtide tegevuse päätähelepanu on pööratud üksikuile noorile ja seepärast ei jätku neil jõudu üldsuse edasiviimiseks. Kauge juht jälle ei suuda toetada ega aidata üksikuid, mil neid valdab meeleheide või kartus oma võimete pärast. Osutub seega loomulikult kaht liiki juhtide olemasolu: noortele lähemad (nooremad) ja kaugemad (vanemad) juhid — intiimning ametlikud juhid.

Kuidas on saavutatav ligidane juhtimise võimalus noorsooliikumises, kus sõditakse põhimõtteliselt vastu kõigile ligidastele autoriteetidele, kes noort igati piiravad? — Peab päästma see spontaansus, mis nagu iseenesest lükkab esile sobivad isikud, kes saavutavad tõeliselt juhi positsiooni, olgugi et neid ametlikult ei nimeteta sellele kohale. Selline juht saab olla ainult väikesest ringkonnast, sest nõnda — peagu tähelepanematult — saab juhtida ainult kõige lähemaid ja kõige

hingesugulasemaid; niisugusel korral on juht õieti juhitud sõber.

Juhil peab olema prestiiž, mille võitmiseks noorsooliikumises on tarvis vaimlisi väärtusi: õilsaid tundeid, tugevat karakteri ja tarkust, eeskätt tahtet ja mõistust, kuna viimase kaudu kergem on näidata teistest üleolekut. Tunnete poolest, eriti puberteedi ajal, ollakse liiaks küüniline ja tunded on ka liiaks vahelduvad, et kehtvalt mõjuda. Kui rõhutasin eriti mõistust, siis seepärast, et leian noorsooliikumise suurima ülesande olevat kultuuri vanade aluste revideerimise võtmises, mida teisiti võiks ju nimetada maailmavaate otsimiseks. Ja sel juhul võib kõigist psüühilisest elementidest tulla mõjuriks ainult mõistus, arvustav, otse mahalõhkuv mõtlemine. Käsiteldava vahetuma juhi ülesandeks poleks mitte: teisi õpetades näidata maailmavaate kättesaamise teed, vaid enda siseelu grupikaaslasile paljastades neid kaasa tõmmata maailmavaateotsinguile ning selliselt juhtida noori kriitilise ellusuhtumise õigeisse rööpasse.

Noorte protestiva hingelaadi ja teotsemisiha õigele teele suunamine on väga suurelt osalt just juht-sõbra ülesanne. Ka otseses kultuuritöös (näit. karskusliikumiseski) evib selline noor ligidane juht suurima tähtsuse — ülesande enese huvisilmapiiril hoidmisega; kuid isegi algtõuke andmisel võib temal just suur mõju olla — isikliku eeskujuga, näidates oma osavõttuga, et noorte üleolev, pilkeline või ka kartlik suhtumine asjale on mõttetutu, tarbetu. Ka noortele nende pettumuste ja norutunnete ületamiseks peaks intiimjuht abi pakkuma — lohutama, julgustama, virgutama.

Prestiiži vajab samuti ilmtingimata kaugemgi, ametlik juht. Siin kaob vahest küll mõistuse esikoht, kuna selles eas leiab aset juba vaimne spetsialiseerumine. Aga seegi juht ei tohi olla kaugelgi vaidlulis alatihti allavanduv. Ent mõistuse asemel saavad päämisteks prestiiži põhjustajateks aukartus juhi tahte ees ja tunnustus ta puhtorganisaatorlikele võimeile.

Needki juhid peavad andma noor-

Valentin Birk.

Jõuluvana.

tele tõukeid maailmavaatelisiks otsin- guiks ja teiste maailmavaadete arvus- tamiseks. Paraku ei saa nad seda teha intiimjuhtide kombel, sest neil puu- dub ju hingesugulus hulgaga ja nad on ise juba enam-vähem valmid ning jõudnud kindlale maailmavaatele, mis- tõttu nende mõttelaadis puudub kül- lalt kiire liikuvus. Nii jääbki neile enam maailmavaadete vahendajate osa. Siin peitub hädaoht, et noored, nähes sellist juhti ikka veel endiga ühesugu- sena, „mitte vanana“, kaotavad tema ees vaistliku autoriteedi pelgamise ja satuvad nii arvustamatult tema vaa- teid omaks võtma, millega kaob õieti noorsooliikumise mõte. Sellest ei päästa isegi niisuguste juhtide tahtlik hoidumine maailmavaatelisel teemal kõnelemast, sest esiteks oleks see oma ülesannete hooletusse jätmine, ja tei- seks ilmneks see ometigi paratamatult omavahelisis kõnelusis ja üldlauseis. Pääsetee oleks selles, et neid maailma- vaadete vahendajaid oleks mitu, kes erinevaid vaateid esitaksid.

Eriti suur ülesanne on neil juhti- del aga noorsoo üldise vaimse, kuid ka kehalise võimsuse suurendamisel. Neil tuleb leida tolleks ülesandeks noorsoo- liikumisele kohane vorm, milles see täienemine ning täiendamine ei sarn- leks mitte tarkuse või võimete sisse- kallamisele, vaid soorduks täiesti ise- tegevuse ja endaotsingute kaudu. Siin on tihtipäälle kahtlase väärtusega iga- sugused kõrgemalt poolt toodud refe- raadid, muusikaõhtud ja muu sarnane, mis võiks noorile jällegi näida pääle- sunnituna. Juht ei tohi muuta toda arendamistööd päalesunnituks; ta peab jääma enam noorsooliikumise spon- taansuse põhimõttele. Muidugi ei tähenda see, et juht jääb ootama, kuni noored ise hakkavad juba nurisema vähese tegevuse üle, vaid ta peab lii- kuvaid mõtteid, huve ning arenguvõi- malusi tabama nagu ette aimates. Eriti viigu juht noorte tegelus neile sobi- vale võistluspõhimõttele, siis pole mingit tagantlökkamist või eestkutsu- mist, vaid noored üksteisevõidu püüa- vad midagi saavutada. Järelikult ju- hil ei tuleks olla mitte üksikasjade korraldaja; tal tuleks anda algtõuge

ja üldised põhijooned — hoida kogu arenemine sobivais vormes.

Algtõuke andjana tuleb kaugemal juhil toimida ka niisuguste noorsoo- liikumise ülesannete juures, nagu seda on oleviku elust osavõtt igasuguste elureformistlike üritustega. Selleks on tarvis suuta valitseda massi — vai- mustada ja samal ajal vaos hoida noori. Selleks on tarvis tunda massi- psühholoogiat, evida sülitavaid või- meid (eriti vajaline on kõneoskus) ja küllalt intensiivset tundeelu.

Üldiselt kaugemale juhile kuulu- vad algatused ja vaoshoidmine, kuid ka kui tule alalhoidja peab juht mõ- juma, et ei lahkuks tekkind tööroom.

Organisatsiooni tegelikus töös on sellel juhil kahe sugused ülesanded: 1) pidada aparaat korras, mis nõuab juhilt organiseerimisvõimet ning ko- husetunnet, sest ainult selle viimasega ta võib mõjustada noori, et nad oleksid organisatsiooni töös samasugused ja 2) leida küllaldasi võimalusi noo- rile isetegevusse rakendumiseks.

Jääb veel mainida kaugema juhi nõuande tarvidust üksikuile. Igale org-i liikmele seda tarvis polegi, vaid päämiselt ainult grupijuhtidele, in- tiimjuhtidele, sest viimastele töö- korraldusis nõu andes mõjutab kau- gem juht otsekoheselt noorte töösisu ja koordineerib üldse üksikute grup- pide tegevust, sest ametlik ettekirju- tus ei sobi noorsooliikumise idees- tikuga.

Vahekord käsitletud kahe juhiliigi vahel peab olema selline, mis lubaks teatavat koostööd — mõjutuste ja sõb- raliku nõuande näol — ja oleks loo- mulik, iseendast tulev. Kuna siin ak- tiivne osa on ametlikul juhil, siis peab ta suutma luua kõige oma prestiiži juures enda ümber niisuguse õhk- konna, et teised ei häbeneks ega kar- daks tulla küsima temalt tarviduse korral abi või lihtsalt tulla temaga jutlema. Täheandab, ta peab olema vastutulelik ja seltsimehelik. Ametli- kul juhil peab olema ka selles mõttes hää silm, et ta kohe leiaks, mida tea- tud momendil mingi grupp ning selle juht vajab.

Juhid ei erine mitte ainult oma

vahekorra kauguse poolest (juhitavaist lähtudes), vaid iseloomultki. Dr. Winkler-Hermadani järele võime eristada järgmisi juhitüüpe: valitseja, kasvataja ja apostel.

V a l i t s e j a juhib iseenda pärast, ta tähelepanu on pöördud enda arendamisele ja samal ajal ka, et nagu sellele laiemat kõlapinda anda, oma grupi arendamisele. Ta on subjektiivne, tema poolt juhitavate arv on väike, sest ta võib juhtida ainult endale loomult sarnaseid.

K a s v a t a j a juhib teiste pärast, tema päätähelepanu on suunatud teiste elu kujundamisele. Ta on objektiivne ja ratsionaalne ning püüab mõista kasvatetava hinge. Tema tegevuspiirkond

on laiem valitseja omast, ent lõppeks on ju temalgi see piiratud — tema tähelepanu on ikkagi pöördunud iga üksiku kasvatamisele. Kui nüüd juhtvalitseja nagu kiskus teisi endaga ühes, siis juht-kasvatataja ja noorte vahel näeme teistsugust vahekorda — nad seisavad nagu teineteise vastas ja üks annab teistele.

A p o s t e l juhib idee pärast, tema eesmärk on kehastada ideed elus, ka tema töötamine nagu valitseja oma on algupäralt subjektiivne, ent näib nagu mingi ebaisikliku subjektiivsusena. Noori juhib ta enam vaimsetel alustel, ideede kaudu, seega võib ta juhtida võrdlemisi väga suurt hulka.

Noorsooliikumises sobib intiimjuhi

ALEKS. KUKK.

Sinitunnil.

*Näe, ehahelk
veel tasakesi
mu aknal mängib
kui kuldne vesi...*

*Vist põlevad läänes
mu päevased patud,
mis üles on loetud —
tuliriidale kantud...*

*Miks muidu mu meel
nii vaikne ja vaba
ja mõtted nii kerged,
kui hämar on tuba...*

kohale peagu täielikult valitsejatüüp; ta on hingesugulane teistega ja arendab juhtimisel ennast ning selle kaudu tõmbab kaasa ka teisi.

Kõrgemaks, kaugemaks juhiks aga valitsejatüüp ei sobi. Siin osutub kohasemaks apostlitüüp. Just tema mitte niipalju üksikuile vaatamine, kui terve liikumise juhtimine, selle hoidmine teatud ideelisis piires sobib kõrgema juhi ülesannetega, kui tema idee ei ole ainult mitte liiga kitsas ja liiga piiritletud.

Mõnel juhul, nagu sellel, kui juhil tuleb olla juhitavale „pihiisaks“, pöörata mõnele üksikule noorele erilist tähelepanu jne., oleks vaja kasvatajatüüpi. Üldiselt siiski kasvatajatüüp ei sobi noorsooliikumise ideestikuga. Ja need ülesanded, mis nõuaksid kasvatajatüüpi, on ikkagi noorsoo-

liikumises kõrvalise tähtsusega, päalegi pole juhi-kasvatataja erijoonte juurdeliitmine teisile juhitüübele raske — kasvatajat iseloomustab ju ratsionaalsus, mis on õpitav.

Vanemad tegelased võiksid tulla noorsooliikumises küsimusse ainult nõuandjana kõrgemaile juhtidele, kes omis otsinguis jõudnud juba peagu lõppjaama ega tarvitse seepärast nii karta vanade, tugevamate mõju. Otsest aga noorte gruppide juhina vanad noorsooliikumises ei tohiks esineda — see muudaks noorsooliikumise hoolduseks. Noorsooliikumise juhid on ikkagi ealt noored, intiimjuhid umbes samavanused juhitavatega, kõrgemad juhid natukene üle juhitavate taseme.

Kuis saavutada noorsooliikumisele selliseid juhte? — Noorsooliikumise

juhid kasvavad ise oma ringkonnast, eriti intiimjuhid. See protsess on väikesel viisil mõjutetav kõrgema juhi poolt igapäevases töös; nimelt peab see evima küllaldaselt terava pilgu, et tabada noorte seast üldiselt sobivaid juhte ning viia neid juhi positsioonile.

Kõrgemate juhtide leidmisel tuleb kõrgemal juhil endal otsida järeltulijaid — mitte ainult intiimjuhtide seast, vaid mujaltki, ja nimelt selliseid, kes enim hingesugulaslikud kõrgema juhi endaga.

Üldiselt ei sobi noorsooliikumise iseloomule mingi ratsionaalne juhtide

vabritseerimine, nagu see omane noorsoohooldusele, mis vahel otse niisugusele täiusele viidud, et vastavad institutid omavad kooli nime. Ratsionaalsuse vajadust ei saa küll täiesti eitada, kuid seda tarvet rahuldavad üksikud lühiajalised kursused, millistelt saadud teadmisi võidaks ise hiljem suurendada. Ja see poleks enam juhtide valmistamine, vaid olemasolevate juhtide arendamine. Juhid peavad ise tulema. Kõrgem juht ainult peab evima terava pilgu ja hää vaistu, et aidata juhiks sobivail nooril leida oma koht ja ülesanded noorsooliikumises.

EESTI NOORSOO KARKUSLIIDULE.

Avaldan siinkohal noorkarsklastele oma otsekohest tänu ajakirja „Kevadik“ 1. novembri 1934. a. numbris ilmunud teroituse eest ja soovin ühtlasi noorkarsklastele rohket õnnistust ja palju edu nende töös.

12. detsembril 1934. a.

Teroitusega

H. B. Rahamägi,
Piiskop.

KANJI KOSHIO.

Jaapani karskusliikumisest.

28. ja 29. oktoobril s. a. viibis läbisõidul Tartus Jaapani Rahvusliku Karskusliidu sekretär *K a n j i K o s h i o**, kes esines ühtlasi huvitava kõnega Jaapani karskusliikumise praegusest seisundist. Jaapanikeelse ettekande tõlkis eesti keelde üliõpilane *A r t u r R o o s m a n*. Ettekande sisu ilmus „Külvajäs“ nr. 7/8 1934, lk. 32—34.

Eestist sõitis Kanji Koshio edasi Soome, kus ta on nähtavasti pikemalt oma maa karskusliikumist puudutand (ka selle ajalugu), nagu nähtub soome karskusajakirjast „Kylväjäst“, mille jõulunumbris (nr. 22/23 1934, lk. 324—327) ilmus „Karskusvõitlusest tõusva päikese maal“.

Alljärgnev ülevaade on koostet niihästi Eestis kuulnud kui ka Soomest saadud („Kylväjä“ kaudu) andmete varal. F. O.

Läänemais on levind käsitus, et alkoholiküsimust sellisena, nagu see esineb Euroopas, pole Jaapanis üldse olemas. Kuid see osutub siiski ekslikuks. Alkoholiküsimus on Jaapaniski põletav. Säälgil nauditakse tähelepanuväärival hulgal alkohoolseid jooke, kuigi nende tarvitamine on n. ö.

mõõdukas ning jõuab jämedamate vormideni ainult pulmades, matustel, liikude tegemisel ja kirsside õitsemisajal. Just viimasel ajal on hakand võtma joomakombed läänemaiste restoraanide ja kõrtside mõjul ikka enam ja enam euroopalisema kuju.

Jaapanlaste tähtsaim vägijook on

*) hääldata: Kándži Košjó.

riisiviin, mis sisaldab 14—16% alkoholi.

Jaapani karskusliikumise alguse võime viia tagasi 7. saj. p. Kr., mil Hiinast ja Koreast tulnud buddismi mõjul astuti võitlusse joovastavate jookide vastu. On huvitav teada, et seaduseandja juba neil ajal võttis vahetevahel appi — näljahäda ähvardusel või mõne muu rahvusliku õnnetuse puhul — alkohoolsete jookide keelu. Kahjuks nihhasti buddismi kui ka Konfuutsiuse usu karskusmõju ei suutnud kujuneda pidevaks, vaid nõrgenes aegade vältel, aegajalt isegi kadus täiesti.

Uueaegse karskusliikumise ajalugu algab läind sajandi 60- ja 70-ndail aastail, mil protestantlik kristlus hakkas Jaapanis pinda võitma. Misjonärid rõhutasid endi õpetuses karskuse paratamatut tarvidust ning põhjustasid seega nüüdisaegse karskusliikumise sünni Jaapanis. Esimene karskusühing asutati 60*) aastat tagasi Yokohamas ja pea selle järele loodi kogu maad haarav Kristlik Karskusliit. Buddistidegi seas elbus sajandi lõpul karskusharrastus, mis viis neid varsti oma karskuskeskorganisationsiooni rajamisele. 1919. a. mõlemad liidud ühinesid, moodustades niiviisi maa suurima karskusorganisationsiooni — Jaapani Rahvusliku Karskusliidu (Nippon kokumin kinsku dómei), kus nihhasti ristiusulised kui ka buddistid toimivad käsikäes maa vabastamiseks vägijookide pahest. Iseloomulik selles suhtes on, et liidu juhatuses töötavad kõrvu näit. Jaapani esindavaim kristlane, kuulus Tojohiko Kagawa ja tähelepandavaim buddistide edustaja prof. Takakusu.

Jaapani Rahvuslik Karskusliit on arvusuhteilt hiiglaslik. Tal on käesoleval ajal 3.527 kohalikku ühingut ja ligikaudu 360.000 üksikliiget. Mõned ühingud on haruldaselt suured. Nii on Mitsúi-Tagawa kaevanduste karskusühingus 3.800 liiget. Ja mõnedel ühingutel on koguni karskushotellid ja söögimajad.

Jaapani Rahvuslik Karskusliit

näeb enda eesmärgi: 1) kasvatustöös, 2) karskuspüüete edendamises seadusandluse kaudu ja 3) alkoholivabade piirkondade loomises. Liit annab välja kolme karskuslehte: 1) „Kinshu no Nippon“, mis on määratud eriti karskustegelastele; 2) „Kinshu Shim-bun“ laiadele massidele; 3) „Nozomi no Tomo“ lastele. Pääle selle trükitakse rohkel määral karskuslendlehti, möödunud aastal ühtekokku umbes 75 eri liiki.

Kasvatustöö on juhitud alg- ja keskkoolesse. Karskusliit on välja andnud karskussisulisi lugemikke täienduseks valitsuse poolt välja antud kooliraamatuile, kus puuduvad alkoholivastased palad.

Seadusandluse alal saavutati 1922. a. noorte keeluseadus, mille järele on keelatud müüa ja pakkuda noortele alla 20. eluaasta alkoholilisi jooke ja tubakat. Praegu on karsklaste eesmärgiks tõsta seda vanadusemäära 25. eluaastale.

Alkoholivabu piirkondi püütakse luua kogukondade, külade, linnade, vabrikute, kaevanduste, laevade ja väeosade viisi. Seadusandluse poolt ettenähtud kohalikku keeluõigust, nagu see varem Eestis kehtis, Jaapanis pole. Kuid sääli teostetakse kohalik alkoholikeeld vastavate piirkondade elanikkude ühise vabatahtliku otsuse kaudu, milline liikumine on andnud silmapaistvaid tulemusi. Mõned külad on otsustanud mitte lubada joovastavate jookide kauplusi või on märgatavalt piirand nende tegevust. Mitmed tehased on hakand nõudma endi töölisilt tingimatut karskust, isegi asutand tööliste jaoks karskusühinguid. Kaitseväs üks divisjon on otsustand jääda „kuivaks“ ja 9-s teises divisjonis kas terved rügemendid või vähemad osad on teind sama otsuse.

Olgu toodud paar konkreetsemat ning üksikasjalisemat näidet.

9 a. tagasi Kawaitaní (= armastuse org) küla otsustas lakata joomast. Selles külas on 2000 elanikku. 5 aastaga hoiti kokku 45.000 yeni (ca

*) Ajaloolised ja üldse arvulised andmed on võetud „Külväjä'st“.

54.000 E. kr.). Säästetud rahaga ehitasid elanikud ilusa koolimaja ning nende elujärg paranes kõigiti. Nad õiendasid endi võlad ja nüüd neil on raha pangas. Pole enam kuritegusid ega koduseid tülisid. Ebamoraalsed nähted on kadund. Politseil pole sääli midagi teha, seepärast käib ta iga päev — jõe ääres kalastamas (!).

Mitsúi - Tagawa söekaevanduses tehti 6 kuu jooksul statistikat karskete ja alkoholitarvitajate tööliste kohta. Tulemused: tööviljakus alkoholitarvitajail 100%, karskeil 126% (26% suurem); haigusjuhte alkoholitarvitajail 100%, karskeil 65% (35% vähem); õnnetusjuhte alkoholitarvitajail 41% enam jne. Karsked elasid

Handwritten Japanese text in vertical columns, likely a signature or name: 林有子 (Hayashi Yūko) and other characters.

Jaapani karskushümn ja tema kaunis looja prl. Otsuyama.

Jaapani karskushümni eestikeelne tõlge:*)

Päike paistab karskuslippudele ja kirsiois pakatab kõikjal avaras Tõusva päikese keiserriigis.

hästi, teenisid palju raha ning olid õnnelikud oma perekondades.

Need eeskujud on õhutand laiemaid hulki samale teele asuma. Kavaitani eeskujule on näiteks järgnevas tervelt 130 küla.

Võimsaks toeks tollele vabatahtliku keelu liikumisele on see, et Jaapani keiser on veendund karskusmees. Tema isiklik eeskuju õhutab järeletegemisele.

Omapärase propagandameetodina mainitagu eriliste liidu märkidega va-

rustet esemete ja tarbeainete kauplusi pidamine. Sellised esemed on: teekannud, käterätikud, ehted, lehvikud, teepakid jne. Liit on ka vist ainuke karskusorganisatsioon maailmas, millel on karskuspropaganda tegemiseks oma lennuk. Seda tarvitatakse päämiselt Põhja-Jaapani saarestikus, kus muude liikumisvahenditega pääseks aeglaselt edasi.

Teistest Jaapani karskusorganisatsioonest on nimetamisväärne Valgelindiliit, mis teeb hoomatavat

*) Artur Roosman'ilt.

karskustööd kooles ja üldse laste keskel.

Jaapani Üliõpilaste Alkoholismivastane Liit asutati 1922. a. Sellel on kohalikke ühinguid 68 ülikoolis ja kolledžis, kokku 2500 üksikliikmega. J. Ü. A. L. viljeleb: 1) üliõpilaste enesekasvatust ja üliõpilasorganisatsioonide alkoholi-vabaks muutmist, 2) teaduslikku uurimustööd karskus- ja alkoholi-küsimuste kohta ja uurimustulemuste levitamist, selleks vastavat kirjandust välja andes.

Käesoleva aasta septembris Tokyo linnapolitsei keelas üliõpilasile alkoholimüügikohtades, baarides ja kohvikutes käimise.

Raudteelaste ja merimeeste kars-

kusühingud toimivad Jaapanis Rahvusliku Karskusliiduga ühes.

Väljaspool karskusliikumistki on märgata silmapaistvat karskusharrastust. Nii on näiteks maa naisorganisaatsioonid vankumatul karskusalusel. Ja ristiusu kirikud on olnud Jaapanis ikka karskusasjale osavõtlikud, aga viimasel ajal on karskuspüüded edukad ka buddistide seas. Selle näiteks olgu muuseas mainitud asjaolu, et nende ringkonnast saadud toetuse tõttu on võidud jagada kõigile õpetajaile raamat „Buddism ja karskusliikumine“, mille on kirjutand üks buddistide tähtsamaid esindajaid.

Jaapani karskustegelased ise leiavad, et karskusliikumine Jaapanis käib praegu tõusuteed.

Prof. ALEKSANDER RAMMUL.

Sõdur ja alkohol.

Siinkohal esitetav kirjutis on varem ilmund ajakirjas „Sõdur“ — nr. 41/42 käesoleval aastal (27. okt.), kust toimetus selle autori lahel loal ära toob.

Kaitseväeteenistus osutub noorkarsklasile raskeimaks katsumisajaks. Säl mõranevad nii paljude karskusveended ning minetetakse varemsäilitet hingeline puhtus. Ent need „langemised“ on suurelt osalt ometigi sellest tingitud, et ei olda küllaldaselt immuniseeritud ümbruse paheliste mõjude vastu. Sest mille muuga seletada toda täismehe ideaali taotlust elumehe-liste joonte viljelemise kujul, kui vähese teadlikkuse ja väärkäsitusega.

Prof. Rammul eritleb oma kirjutises üksikasjaliselt, kuis alkohol nõrgendab sõdurite võimeid nende mitmesuguste ülesannete täitmisel. Ja seda kõike on tehtud uusimate teaduslikkude uurimuste alusel. Sellest läbi-läbi veenvate argumentidega kirjutisest järgneb: e e s k u j u l i k s õ d u r p e a b o l e m a k a r s k e!

Ent niisama, nagu alkohol vähendab sõduri tabamiskindlust laskmisel, vähendab ta ka tabamiskindlust kogu elus — õnnelinnu sihtimisel.

F. O.

Hea sõdur peab olema kõigiti tubli mees ja eriti vastupidav ja osav peab ta olema oma töös ja toiminguis, näit. marssimises, võistlustes, võitlustes, laskmises.

Kuidas mõjub alkohol neisse võimeisse?

Mõnelt poolt on kuulda, et alkohol andvat juurde jõudu, tõstvat vahvust...

Erapoetud uurimused ja täpsed tähelepanekud tõendavad aga, et see nii ei ole. Alkohol annab hoolimatust ja julmust, nagu näitavad kakelused ja pussitamised joomingute puhul.

Täismees on tõeliselt vahva ilma alkoholita. Vaatleme siin, kuidas mõjub alkohol sõduri mõnel tööalal. Paljud väeülemad olid arvamisel, et sõjaväes ilma alkoholita on võimatu läbi saada. Arvati, et alkohol ergutab sõduri tahtejõudu, teeb teda vastupidavamaks sõjaväelise elu raskustele ja

kaitseb ka sõdurit tervishoidlikus suhtes. Iseäranis ohtrasti tarvitati alkoholi Maailmasõja lahingutes Vene sõjaväes julgustamise otstarbeks. Kas on aga alkoholi tarvitamine sõjaväes tema otsekoheste ülesannete juures hädatarvilik?

Vaatame lähemalt, mida kõnelevad kuulsad väejuhid ja milliseid tagajärgi on andnud katsed.

Sõduriga on tegelikult lugu niisama, nagu iga teise töölisega. Ka sõduri juures tekitab alkohol niisama lühiajalist ärritust, mille tagajärjel ta avaldab elavamaid keha liigutusi. Varsti raugneb lihaste tegevus ja sõdur jääb aeglaseks ja loiuks oma kohuste täitmise juures. Ta ei jõua niikaua vastu panna, nagu see, kes alkoholi ei tarvita. Hulgalised vaatlused sõjakäikudel ja mujal kinnitavad seda. Juba Larrey kõneles alkoholi kahjulikust mõjust sõjaväes Napoleoni sõjakäikudel Egiptusesse 1798. a. ja avaldas kiitust muhameedlastele, kellele alkoholi tarvitamine koraani põhjal keelatud. Kui Napoleoni sõjavägi 1812. a. Moskvast taganes, siis nõrkkes palju sõdureid teel väsimuse ja külma kätte. Siin ei ole mingit kahtlust, et just suurem osa neid õnnetuid alkoholi ohvriks langes.

Katseid sel alal korraldas kindral W o l f e l e y sõjakäigul araablaste vastu. Ta lasi mõnele üksikule väeosale alkoholi anda, kuna teised ilma jäid. Tagajärjed olid niisugused, et alguses näis, nagu oleks alkoholi saand väeosadel tööjõus ülekaal, varsti muutus aga seisukord. Väeosad, kes alkoholi ei tarvitand, olid palju energilisemad ja töökamad kui need, kes alkoholi olid saand.

Ühes Bayeri rügemendis korraldati järgmine katse: kolm kompaniid sõdureid läksid teele, kahele neist anti enne teele minekut alkoholi, kuna kolmas ilma teele läks. Tagajärjed olid järgmised: alkoholi saanutest sõduritest jäi teekonnal maha 20—22 sõdurit, kuna sellest kompaniist, kes alkoholi ei saand, maha jäi ainult üks mees.

Veel korraldas katseid prof. P a r k e s. Ta valis välja kogu ühevanuseid, ligikaudu ühesuguse kehaehitusega ja ühejõulisi sõdureid ja pani nad ühesugustes tingimustes tööle. Pooled neist said enne töö algust alkoholi, kuna ülejäänud ilma alkoholita pidid töötama. Tagajärjed ilmsesid varsti, — see osa sõdureid, kel alkoholi vabalt tarvitada oli, jõudis alguses tööga teistest ette, varsti rauges aga nende tööjõud. Teine osa sõdureid, kes alkoholi ei tarvitand, oli õhtuks tööga kaugel ees. Tööd tegid mõlemad osad tükiviisi ja said ühesugust tasu. Lõpuarvel oli aga alkoholi mitte-tarvitavate töötasu palju suurem kui alkoholi tarvitavate.

Sedasama katset korrati uuesti. Nüüd vahetasid sõdurid oma osad, — need, kes varemalt alkoholi ei tarvitand, töötasid nüüd alkoholi mõju all ja teised ilma alkoholita. Tagajärjed olid nüüd ümberpööratud võrreldes eelmise katsega. Need, kes varem kainelt töötasu rohkem said, said seda nüüd vähem.

Ka lahingus sõdurile alkoholi anda on ülekohus. Sõdur väsis alkoholi mõjul ruttu ära ja ei jõua lahingu raskustele vastu panna. Ta teeb sõduri küll julgemaks, kuid seevastu sõjatehnika ja oma elu suhtes hoolimatuks. Selle tagajärjel langeb lahinguväljal alkoholi tarvitajate hulgast palju rohkem kui kaineid.

Alkohol vähendab üldiselt vaimseid ja kehalisi võimeid. Selleks olgu siin väga tüüpiline näide. Saksamaal korraldati Kielis 100 km käimisvõistlus Saksa meistri nimele. Osavõtjaist oli 17 karsklast ja 34 mittekarsklast, kes aga ka enne võistlust päevade ja nädalate kestel alkoholi ei tarvitand. Võistlustulemused kujunesid järgmiselt: karsklasist viisid lõpule võistluse 15 meest ehk 88,2% ja mittekarsklasist ainult 20 ehk 58,8%.

Alkoholi mõjul väheneb ka tabamiskindlus laskmisel, nagu näitavad šveitslaste kogemused. 2—3 nädalat enne suuri rahvuslikke küttidepidustusi ei tohi ka mõõdukas alkoholitartvaja juua mingisugust alkohoolset jooki. Paljud suured kütid on reast välja langend alkoholi tarvitamise tõttu.

Laskmisel on peale käeliigutuste kindluse tarvis rahu ja enesevalitsemist, mis aga kaob juba peale väikese alkoholihulga tarvitamist. Selles mõttes on täpsed katseid tehtud Rootsis, kus selgus, et otsekohe peale alkoholi joomist tõusis küll esialgu küttide kindlus, kuid varsti lasksid nad ebakindlalt.

Valentin Birk.

Sõda.

Veel paremini näitavad alkoholi halba mõju lasketulemustele leitnant Bengt Boy poolt Rootsis korraldet katsed mittekarsklastega. Nii täpsus-, kiirus-, kui ka kestvuslaskmisel langes tabamiskindlus alkoholi mõjul eranditult, kuna kütid ise lootsid paremaid tulemusi saavutada.

Katseisikuist moodustet rühmadega teostati täpsusharjutusi (5-lasulised seeriad; 2 lasku lamades, 2 põlvelt ja 1 püsti), kiirlaskmist ($\frac{1}{2}$ min.) ja kestvusharjutusi (50-lasulised seeriad). Alul lasti mitu seeriat ilma alkoholita, siis peale alkoholi joomist ning lõpuks jälle alkoholita. Lühikese vältusega harjutuste korral anti eelmisel õhtul 34 g alkoholi ($\frac{2}{3}$ veiniklaasi konjakit) ja sama hulk 20—30 min. enne harjutuste algust. Kestvuslaskmisel anti 24 g alkoholi ($\frac{2}{3}$ liitrit õlut) 30 minutit enne laskmise algust. Täpsusharjutustel saavutasid esimese 6 seeriaga ilma alkoholita sõdurid keskmiselt 12,99 punkti, kapralid 19,11 iga mees; järgmise 7 seeriaga peale alkoholi tarvitamist vastavalt 11,34 ja 17,95 punkti, viimases 6 seerias ilma alkoholita 15,24 ja 19,22 punkti. Kiirlaskmisel ei taband märki esimestes seeriates (alkoholita) 7 lasku, järgmistes seeriates (alkoholiga) 27 ja viimastes ilma alkoholita seeriates 4,6 lasku. Kestvuslaskmisel saavutati õlleta 359,5 punkti, peale õllejoomist aga 277,5 punkti, tähendab, 23% vähem. Kestvuslaskmise tulemuste põhjal ütleb

Bengt Boy: „Oletades, et 4-punktiline tabamus on samaväärne ühe mehe võitlusvõimetu tegemisega, siis võiks vaenlase sõjaväest õlut joomata 200 lasuga tabada 95 meest, peale õlle tarvitamist aga ainult 69, tähendab ligi 30 meest vähem.“

Tartu ülikoolis läbiviidud tööd ja uurimused loomadel ja inimestel on ka näidand, et alkohol mõjub halvasti tähtsatele organitele ja töövõimele ja täpsusele. Näit. on sellekohaseid töid teind närvikliinikus prof. L. Puusepp, dr. V. Hion, E. Mahlapuu, A. Känksepp, M. Kask ja V. Üprus; teravhoiu instituudis prof. A. Rammul, dr. A. Reimann, dr. I. Vilde j. t.

Alkoholi mõju kirjutamisele uuris M. Mayer. Ta leidis, et alkohol aeglustab kirjutamiseliigutusi, milline mõju avaldub juba 5 minuti pärast peale alkoholi tarvitamist. Väheneb ka rõhumine kirjutamisel ja täpsus. Sõrmede liigutused muutuvad kohmakamaks ja raskemaks.

Juba väikesed alkoholi annused halvendavad või isegi rikuvad tulemusi kõikide tööde juures, millised nõuavad selget pead, rahulikku täpselt töötavat kätt ja teravat silma, nagu, näit. trükiladujalt, treialilt, montöörilt, auto- ja vedurijuhilt, joonistajalt, arstilt, eriti kirurgilt.

„Ja,“ ütlevad lugejaist vahest paljud, „alkoholi halvast mõjust oleme palju kuulnud, oleme ka halbu järeltõid — vaeseks jäämist, riidu, tüli... — näind. Aga miks valmistetakse siis alkoholi ja ei keelata.“

Raskus seisab selles, et keeld üksi ei aita. Seda näitas ka meie iseisivsuse algul vastuvõetud keeluseadus.

Kui rahva enamus pole veel seaduse kasust ja tarvidusest aru saand ja joomakommetest ja harjumustest lahti saand, hakkab õitsema alkoholi sala-valmistamine ja hangeldamine, hulkade seadusest üleastumine, mis üldse seaduseaustamist ja kõlblust langetab.

Kasvatada tuleb eeskätt ennast, ümbrust, eriti noorsugu karskelt ja mõistlikult elama. Võidelda tuleb joomakommetega ja teiste pahede vastu.

Ole tubli sõdur ka sellel alal!

Näpunäiteid kirjanditevõistlustest osavõtjaile.

ENK on andnud oma viimaste kirjanditevõistluste puhul osavõtjaile võrdlemisi põhjalikke juhatusi (vt. „Kev.“ nr. 2, 1928, lk. 29—30 ja nr. 2, 1929, lk. 29—30). Ja peab mõnma: need on tõstnud tunduvalt sissetulnud tööde taset.

Tänavu on välja kuulutat tervelt 4 teemat. Nende kõigi kohta lähemate tööjuhataste andmine nõuaks siinkohal liig palju ruumi, seepärast piirdub ENK käesoleval aastal ainult üldnäpunäidetega ning võimalust mööda kas eeskujuks sobivate või üldse kasutamist vääriivate allikate-materjalide kättejuhatamisega.

Soovitav on ka juhtnõuade saamiseks õpetajate poole pöörduda.

Noorema rühma teemad.

I Noorte alkoholismi põhjusist.

Kõigepeält püütagu hankida endile sissevaade alkoholismi põhjussisse üldse. Selle kohta päämist kirjandust: 1) J. Vilms'i, A. Juhanson'i, J. Rosental'i ja R. Hansson'i poolt koostatud „Meie karskustöö programm ja taktika“ (lk. 9—15); 2) P. Hellat'i „Alkoholismuse põhjused“; 3) Nig. Käbin'i „Miks tarvitavad inimesed joovastavaid jooke“ („Uudismaa“ nr. 7, 1923/24, lk. 97—104). Üksikasjalikud viited alkoholismi põhjusi käsitleva kirjanduse kohta leiduvad ENK büllետäänis „Noorsoo-organisatsioonide Juht“ nr. 4, 1934, lk. 4—5 („Karskusküsimuse õpiringi töökavas“). Sissejuhatava päätükina an-

tagu läbiloetud kirjanduse põhjal üldülevaade alkoholismi põhjusist.

Töö pääosa peab moodustama aga noorte alkoholismi põhjuste eritelu. Selleks on vaja esmalt materjali koguda. Materjal võib olla 3-sugune: 1) vastavast kirjandusest leitu, 2) ankeedi abil kogutu; 3) isiklikkude (suusõnaliste) küsitluste teel saadu.

Noorsoo alkoholismi põhjusi on eesti-keelses kirjanduses väga vähe puududet. Leidub ainult nende mõnesõnalisi riivamisi siin-sääl raamatuis ja ajakirjus. Olgu huviosaliste tähelepanu juhitud järgmisile teoseile: Al. Elango „Noorsookarskustöö Eestis“ (lk. 10); J. Elango „Rahva Loo-

tus" (lk. 6—7) ja artiklitele: G. Laja „Alkoholism keskkoolinoorsoos“ („Külvaja“ nr. 3, 1930, lk. 46—49); H. Pello „Keskkooliõpilaste alkoholismi põhjustist“ („Kevadik“ nr. 1, 1931, lk. 10—12); O. Ibius „Karskustöö aluseid õpilaskonnas“ („Kevadik“ nr. 2, 1932, lk. 31—32).

Kuidas ankeeti teostada, selle kohta kirjandust on ajakiri „Kasvatus“ 1922, nr. 1, lk. 6—10 ja tegelik näide ankeedi rakendamisest leidub G. Laja ülalmainitud artiklis. Ärgu unustetagu ainult ankeedi küsimustikus v a n u s t (sama maksab ka suusõnaliste küsitluste kohta), et tulemuste kokkuvõtmisel oleks selgus vastajate ea kohta.

Niihästi materjali kogumisel kui ka läbitöötamisel on soovitatav lahus hoida kooli- ja rahvanoorsugu, kuna mõlema suhtes osutuvad tulemused tõenäoselt erinevaks.

Vanema rühma teemad.

I Mida sisaldab tänapäeva noorte aatemaailm?

Sellele teemale kirjutetav töö kandku deskriptiivset laadi. Ei tule kujutella noorte aateistikku sellisena, nagu seda näha tahetaks, vaid vaadelda niisugusena, nagu ta tõeliselt on.

Materjali võidakse muretseda: 1) sellekohase ankeedi teel, 2) noorsoo ajakirjades, 3) õpilaste kirjandeist, 4) noorsoo-organisatsioonide üritustest ja 5) kõigist noorte individuaalseist ja kollektiivseist harrastustest enese otsesema kokkupuute põhjal. Soovitatav on arvestada igat võimalikku moodust.

Töö meetodi leidmist ja mõiste piiritlemist hõlbustaks vastava kirjanduse lugemine, nagu: A. Kuks'i „Eesti koolinoorsoo ideaalid“, Tallinna Pedagoogiumi väljaanne 1934; ajakiri „Kasvatus“ 1925, nr. 7—10 (H. Reimann'i „Eesti noorsoo-ideaalid statistika valgustusel“); kirjutisi „Kevadikust“ (näit. Fr. Olup'i „Enam kriitilist ellusuhtumist!“ — 1930, nr. 6 ja A. Miks'i „Noorsoo tänapäeva ideaalidest“ — 1931, nr. 1) jne. Ankeetmeetodil on peatunud juba eelpool.

On loomulik, et vaatluse alla võetakse esmajoones see keskkond, kuhu ise kuulutakse. Soovitatav oleks muidugi ülevaade kõigi kohta, aga et selleks kindlasti raske on materjali saada, võib väga hästi piirduda ka ainult oma ringkonnaga (töös ära märkida, missugune!).

Töö üldine skeem on muidugi ühine kõigil teemadel: 1) mõiste ja vaatlusalade piiritlemine, 2) kirjeldav osa ja 3) lõppkokkuvõtteid.

Niihästi selle kui ka järgmise teema sõnastus võib meelitada ilusõnalisele ideaalitseamisele ja mittemidagiütlevate kõlavate lõöksõnade reastamisele. Nende rohkus oleks aga töö suurimaks puuduseks. Tähtsaim on oma seisu kohtade motiveerimine, kusjuures

Omaltpoolt materjali kogudes piirdutagu teatavate kindlate aladega, mis ei tarvitse olla kuigi suured (näit. kool, kus õpitakse — või ka ainult oma klass ja koduküla). Deviisiks: vähe, aga põhjalikult ja usaldetavalt!

Materjali läbitöötamise peamomendid on: 1) põhjuste liigitelu, 2) eri liikide omavaheline võrdlemine. Hää oleks just, kui saadaks rohkesti omapoolset materjali koguda, ja kõik see lisatagu pärast läbitöötamist tööle juurde — erilisana.

Fr. Olup.

II Matkakirjeldus.

See teema jätab kirjutajaile 100%-lise vabaduse endi individuaalsete võimete rakendamiseks niihästi käsitusviisis (ilukirjanduslik või objektiivselt kirjeldav) kui ka lähemas ainevalikus.

Esitet vaadete õigustamisel püütagu tugevada võimalikult arvurohkele empiirilisele ainele — kogemusile, faktele.

G. Kink ja H. Mark.

II Karskusveene elujaatava maailmavaate osana.

Antud teemale kirjutamisel on päämiselt kaks lähtevõimalust: 1) enese isiku individuaalset maailmavaadet kirjeldada, analüüsida ja oma seisukohti ka pisiasjus) põhjendada — see töö kannaks subjektiivset ilmet, 2) vaadelda elujaatavat maailmavaadet normatiivselt — nii nagu ta olema peaks, milline käsitusviis tingib kas a) maailmavaateliste pisiseisukohtade vältimist, või b) kui nende kirjeldamisele siiski asutakse, siis tuleks esitada ka võimalikud paralleelseisukohad, sest ühe elujaatava maailmavaade võib teise elujaatavast maailmavaatest pisiasjus diametraalselt erineda. (Näit.: üks võib olla deist, teine ateist; üks individualist, teine kollektivist; üks peab kõrgeimaks väärtuseks Jumalat, teine riiki, kolmas inimest, neljas kultuuri arengut jne. — sääljuures ometigi kõik need isikud võivad olla karsked, ent nende karskusveende tekkimise põhjused võivad üksteisest põhiliselt erineda.) Ka seegi töölaad apeleerib autori oma tõekspidamisile ja töö kannab subjektiivsuse pitsrit.

Töö sisukuse huvides on soovitatav tutvuda mõningate maailmavaatelisti küsimusi käsitlevate kirjutistega. Näit.:

- 1) Koguteos „Mõtteid valmivast intelligentsist“, E. Ü. S. „Veljesto“ väljaanne 1923, eriti lk. 7—53;
- 2) Koguteos „Dünamis“, 1928, lk. 141—167;
- 3) Ajakiri „Kevadik“;
- 4) E. Elisto „Kategoorigilise karskusnõude põhjendus“, 1929;
- 5) Karskuskirjandus keskmise astme karskuseksami kava ulatuses (vt. E. N. K.

bületäänist „Karskusküsimuse õpiringi töökava“ — täpsem juhis eelpool).

Probleemide järjestamisel ja lahendamisel võiks järgida umbes allesitit raamkava:

1. Maailmavaate mõiste ja elemendid.
2. Elujaatava maailmavaate tunnused (võrreldult elueitava maailmavaatega): seisukoht elueesmärgi, eluväärtuse jne. suhtes; millise tähtsuse evib (kummagi maailmavaate juures) inimesik ja temast väljaspool olev maailm?...
3. Elujaatava maailmavaatega inimese omaduste ideaalsuse põhikriteeriumid (tervise, füüsilise ja vaimlise töö- ja

loomevõime, tahtetugevuse, otsustusselguse, peenetundelisuse, elamuste intensiivsuse, lõbu, puhkuse jne. suhtes).

4. Kuidas mõjub karskus inimese füüsiliste ja psüühiliste omaduste karastamiseks, õilistamiseks, väärtustamiseks.

5. Isiku suhe üksikute jõutsentritega — kaaskodanik, perekond, kool, kirik, mitmesugused organisatsioonid (ühingud, seltsid, ühistud; tööstuslikud ja põllumajanduslikud produktsioonilikkad), rahvus, riik, inimkond

6. Alkohoolismi mõju samadele jõutsentritele.

H. Mark.

Paide Ühisgümnaasiumi Noorsooliit likvideeritud!

Paide keskkoolide õpilaskondade noorsooliikumise ajaloo moodustab pea ainuüksi Paide Koolinoorsoo Liidu või hiljema nimega Paide Ühisgümnaasiumi Noorsooliidu ajalugu. 13 aasta kestel on liit osutand edukat teotsemist, mõnel alal ja ajal olnud koguni eesti koolinoorsooliikumises esikohal. Liidul on peaaegu püsivalt olnud oma segakoor, raamatukogu, lugemistuba, ajakiri „Ajatar“ ja hiljem seinaleht, alalised osakonnad, õpingid j. m. Liit on korraldand loenguid, kursusi, vaidlusi ja referaatõhtuid, lavastand näidendeid („Pelleas ja Melisande“, „Gaas“, „Tuulte pöörises“ j. t.), korraldand kontserte, pidusid ning perekonnaõhtuid, uisuvälja, noorte pühasid, miitinguid ja rongikäike, kõne- ja kirjanditevõistlusi, kirjanduslikke kohtuid ja 1—3 alalist karskusõpiringi. Üleriiklikest noorte ettevõtteist on liit oma rohkearvulise delegatsiooniga alati osa võtnud. Paides peetud V noorsoo karskuskongressi korraldustõid korraldas liit. Liikmeid on liidul olnud kuni 250 ja kassa aastaaruanne on ulatund kuni kr. 2500.— Liidu tähtsamate osakondadena on teotsend karskus-, spordi-, kirjandus-, muusika- ja muud ringid. Liidu tegevus on ulatund koolinoorsoost väljagi, pakkudes väikelinna publikule mitu teatri-, kunsti-, peo- ja ettekandeõhtut. Kuni viimase ajani liidus on valitsend tõsine noorsooliikumise vaim ja autonoomsus. Õpetajaskond on häätahtlikult liitu suhtund,

tõlle kaasagi aidand, pole tarvitand keelde ega käske, taibates et noorte vaba areng noorteühingus tagab mõjukamalt demokraatliku ja tubli kodaniku kasvatus.

Ideoloogilised küsimused on liidus tihti olnud elavaks kõneaineks, karskusmeelsus võrdlemisi valdav. Liit on andnud mõjutusi ja tegelasi niihästi kohalikule kui ka üleriiklikule noorsooliikumisele ja seltskonnale. Liidu esimeestena on teotsend Hugo Vihalem, Arn. Kikk, Richard Viidebaum, Edg. Kreedeman, Gustav Must, Paul Vihalem, Hugo Juhvelt, Paul Hermet, Ernst Trautman j. t.

Viimastel aastatel õpilaste vähesuse ja olude kitsuse tõttu liidu tegevus on koondund.

Käesoleva aasta novembris, liidu 13(!) aastapäeva paiku liit likvideeriti koolijuhataja Anton Hermani nõudel. Kooli poolt asutati õpilastele määratud põhikirja alusel rida iseseisvaid ringe, nagu geograafia, prantsuse keele, kirjanduse ja muude ainete tundmaõppimise ringe. Ringi juht ning abijuht on õpetajad ja kooli poolt määratavad.

See reform ei tähistas siis mitte ainult kuulsusega Paide Ühisgümna. Noorsooliidu lõppu, vaid ka noorsooliikumise lõppu, sest nimetat õpetajajuhtidega ringid kuuluvad juba noorsoohooduse äärmisse tüüpi.

Paul Vihalem.

Naeruväärne sund ja ahvilik kuulsusihha, mis põhjustand üsna tabavalt „Saufkomment'iks“ (enese täislakkumise kodukorraks) nimetat üliõpilaste joomakombe, kuuluvad kahtlemata meie tsiviliseeritud sajandi kõige koledamate paisete hulka. Need on ühtlasi „Testimonium Paupertatis'eks“ (väesuse tunnistuseks), vaimliseks nüriduseks, millest tüübilisemat akadeemiline noorsugu, rahva vaimline lootus, endale vaevalt suudaks välja otsida.

Prof. Dr. AUGUST FOREL.

Velise algkooli Karskuringi Vilistlaskogu 5-aastane.

1926. a. kevadel, mil lõpetasid Velise algkooli esimesed karskuringlased, mõeldi kohe koondada vilistlasi, kuid vastavate põhikirjade ja nooril endil noorsootöök vajalikkude oskuste puudusel jäi see teostatamata.

1929. a., mil saadi E. N. K.-liidult normaalpõhikirja ja teised juhised, toimuski vilistlaskogu asutamine 18. aug.

Esimesel paaril aastal piirdus tegevus peamiselt suvega, sest enamik juhatus j.t. aktiivsemaid liikmeid õppis edasi keskkoolis. 1932. a. saadi juba juhatus moodustada kohalviibivaist noorist ja nii läks korda tegevust arendada läbi aasta. Töökavast vääriski märkimist: huviõhtud, peod, referaat- ja kõneõhtud n.n. „elava ajalehe“ kujul, spordiharjutused ja -võist-

Pildil:

Velise algkooli Karskuringi Vilistlaskogu juhatus käesoleval aastal — ülemises reas: A. Parnabas (vasemal), E. Tootsi (paremal); alumises reas (vasemalt paremale): A. Saulep (esimees), L. Iilmveier ja O. Kask.

lused, toetuse jagamine auhindadena karskuringi liikmeile jne. Möödunud 1933./1934. tegevushooajal algas Vil.-k. juures tegevust ka õpiring — esimese ainaena õpiti kõnekunsti.

1931. a. pääle on vilistlaskogu E. N. K. liige ja on oma esindajate kaudu võtnud osa kõigist liidu ettevõtteist: kongressidest, kursustest ja suvepäevist. Liiduga on peetud alalist kontakti, mis soodustavalt mõjund tööle.

Vilistlaskogu esimeheks on olnud: Al. Looring — 1929. ja 1930. a., B. Schmidt — 1931. a. ja A. Saulep 1932. a.

pääle tänaseni. Kogu töös on märgata pidevat tõusu ja uut tööindu.

Näib, et vilistlaskogud on parim moodus elluastuvate noorte karskus- ja lootusringlaste koondamiseks. Töö eduks mõjub kaasa eriti asjaolu, et suudetakse kontakti hoida noorte ja kooli vahel ja teisalt rahvanoorsoo ja kesk- ning kutsekoolis edasiõppiva noorsoo vahel.

Velise algkooli Karskuringi Vilistlaskogu — vististi ainuke omasarnane Eestis — olles edukalt töötand 5 aastat, peaks tiivustama rahvanoori kõikjal astuma sama teed. Al. Looring.

Rahvamängude kogumisvõistlus.

Et saada võimalikult täielikku ülevaadet eesti rahvamängudest, on Eesti Rahvaluule Arhiiv kuulutand välja eelolevaks jõuluvaheajaks rahvamängude kogumisvõistluse koolinoorsoole. See on mõeldud vabatahtliku ülesandena algkoolide lõpuklasside, täiendus-, kutse- ja keskkoolide ning gümnaasiumide õpilastele. Igast koolist palutakse kogumistööst osa võtma umbes 5 õpilast. Iga osavõtja ülesandeks oleks eeloleval jõuluvaheajal koguda oma koduümbrusest nii vanemate kui ka praeguesinevate rahvapäraste mängude kirjeldusi. Sellekohased trükitud küsimuskavad on koolidele kätte saadetud. Parematele kogujatele annab Arhiiv preemiaid nii rahas (kogusummas 100 kr.) kui väärtuslikus noorsookirjanduses (800 raamatut).

Kui leidub kogumishuvilisi, kel puudub küsimuskava, palutakse oma soovist lahkesti teatada aadressil: Eesti Rahvaluule Arhiiv, Aia t. 42, Tartu.

„Kevadik“ ilmub — 6 nr.-it aastas. Tellimishind $\frac{1}{2}$ a. 60 s., $\frac{1}{2}$ a. 30 s., üksiknr. 15 s.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: dr. phil. Alfred Koort. Tegevtoimetaja: Friedrich Olup. Toimetuse liikmed: Silla Aun, Robert Grauberg, Aino Hurt, Otto Ibius, Eugen Lemberg, Eduard Kubjas, Helgi Puusepp, Karl Sokka, Öie Sõster (toimetuse sekretär).

Toimetuse aadress: Tartu, Gustav-Adolfi t. 18—2, postk. 86, telefon 404.

ENK VIII noorsoo karskuskongress

peetakse Tartus, Eesti Karskusliidu ruumes (Gustav-Adolfi t. 18)

28.—30. detsembrini s. a.

Kavas:

28. detsembril:

Kell 19.00 **Avaaktus.**

29. detsembril:

Kell 9.00—10.00 Osavõtjate registreerimine.

„ 10.00 **I istung.** 1. Avamine. 2. Kongressi rakendus. 3. Ülevaade E. Noorsoo Karskusliidu tegevusest 1933 ja 1934. a. — Liidu pääsekreter Ed. Treu. 4. Aruanded kohtadelt. 5. Läbirääkimisi. 6. Osavõtjate pildistamine.

Kell 15.00 **II istung.** 1. Noorsooliikumisest Ungaris — üliõpil. Kälman Béla. 2. Noorsooliikumise organisatsiooni vormist tulevikus — palutud Siseministriabi H. Kukke ja Liidu esimees Fr. Olup.

30. detsembril:

Kell 10.00 **III istung.** Vanade ja noorte suhe noorsooliikumise juhtimises — õpet. H. Mark.

Kell 15.00 **IV istung.** Võimalusi karskustööks: a) koolinoorsoos — õpil. A. Rosental (Narvast), b) rahvanoorsoos — üliõpil. O. Ibius.

Kongress on Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi poolt 5. dets s. a. lubatud ja toetab koolijuhataja J. Tork'i ja E. Karskusliidu esimehe A. Kuuma vastutaval juhatamisel.

Hääleõigusega esindajaid võivad Liidu liikmed-organisatsioonid (kellel on tasutud 1934. a. liikmemaks) saata kongressile iga 20 liikme või selle osa päält 1-he (vt. Liidu põhikirja § 15). Sõnaõigusega on tänavusest kongressist palutud osa võtma esindajatega kõigi kesk- ja kutsekoolide õpilaskonnad.

Kongressist osavõtjad saavad 28.—30. dets maksuta ühiskorteri. Magamisriided kaasa võtta!

Kongressilasele on lubatud 50% hinnaalandus sõiduks raudteel. Hinnaalanduse aga saavad ainult need, kelle sõidutunnistusele on tehtud kodujaamas märkus sõidu kohta (nii et hinnaalandus-tunnistused tulevad enne Liidust välja tellida).

28. dets, ollakse rongidel jaamas vastas.

Kongressile järgneb kohe — 30. dets. kell 18.00

ENK V noorsoo kõnevõistlus

teemale: „Tänapäeva nooruse enesekasvatustlike ülesandeid“.

Žüriisse kuuluvad: prl. G. Kink ja hr.-ad V. Adams, E. Kubjas, J. Tork ja P. Vihalem.

Võistluse tingimused:

1. Võistlusest võivad osa võtta kõik noored, kes ei ole 30. dets. s. a. üle 21 a. vanad.
2. Kõne ei tohi kesta üle 20 minuti, ja peab ette kantama vabalt (mitte paberilt lugedes).

3. Kõne hindamisel arvestetakse: a) kõne sisulist külge, b) kõne ehitust, c) kõne stiililist külge, d) kõne ettekandmise viisi, e) kogumuljet.

4. Auhindadeks on: I — 10 kr., II — 6 kr., III — 4 kr., mis antakse välja kirjan- duses auhinnasaaja omal valikul.

Kõige lõpuks — 30. dets. kell 20.00 — on

t e e õ h t u.

Kongressi puhul peetakse ka

ENK Asemikekogu XI istung

29. detsembril kell 20.00.

Päevakorras: 1. Koosoleku rakendus. 2. Uute liikmete vastuvõtmine. 3. Aruanded: a) tegevusaruanne, b) kassaaruanne, c) rev.-komisjoni aruanne. 4. 1935. a. liikme- maksu suuruse ja tähtaja määramine. 5. 1935. a. töökava ja eelarve kinnitamine. 6. Vali- misi: a) juhatuse, b) revisjoni-komisjoni. 7. Kohal algatet küsimusi. 8. Läbirääkimisi.

G. Roht'i trükk, Tartus 1934.

BESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR